

L I E T U V I Ų
DIENOS

VIENO PRIĖMIMO METU PREZIDENTAS RONALD REAGAN SVEIKINA ALTO PIRMININKĄ TEODORĄ BLINSTRUBĄ

LITHUANIAN DAYS
JANUARY 1988

1988 M. SAUSIO MĖN.

LIETUVIŲ DIENOS LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Telefonas: (213)664-2919

1988, Sausis Nr. 1 (381)
January, 1988 No. 1 (381)

Eina XXXVIII metai
Volume XXXVIII

“LIETUVIŲ DIENOS” YRA SUJUNGTO SU “KALIFORNIJOS LIETUVIŲ”, LEISTU 1946-49 M.
“LITHUANIAN DAYS” IS COMBINED WITH
“CALIFORNIA LITHUANIAN,” PUBLISHED 1946-49

Redaguoja
REDAKCIJINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, Ph.D.
Margis Matulionis, J.D.
Arūnas Barkus, M.S.
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį.
Use of material from “Lithuanian Days”
permissible only with indication of this source

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.
Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėn.
Published monthly, except July and August

“LITHUANIAN DAYS (ISSN : 0024-2950) is published monthly except July and August for \$20.00 per year by Anthony F. Skirius, Publisher, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029. Second-class postage paid at Los Angeles, California. POSTMASTER: Send address changes to LITHUANIAN DAYS, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029.”

RATES/KAINOS

Single Copy/Atskiro nr. kaina.....\$ 2.00
Yearly Subscription/Prenumerata metams..... 20.00
Honorary Subscription/Garbės prenumerata..... 35.00
Rates in Canadian Dollars/Kainos Kanadiškais doleriais
Yearly Subscription/Prenumerata metams..... 30.00
Honorary Subscription/Garbės prenumerata..... 50.00

FRONT COVER

Teodoras Blinstrubas an educator active in public life, was born in the hamlet of Požėrūnai, near Tauragė, on Nov. 26, 1906. After graduating from the Pedagogic Seminary of Tauragė in 1927, he taught in secondary schools and at the same time continued his studies at the University of Kaunas. He gained certification as a high school teacher from the State Commission of Examinations in 1939.

He was director of the high school at Kupiškis from 1938-40 and of that at Vilkija from 1941-1944. He was active continuously in teachers' and youth organizations. From 1944-49 he lived in Germany and conducted educational work in Lithuanian refugee camps.

After moving to the United States, he studied at the Illinois Institute of Technology from 1949-51 and qualified as a draftsman. He served in the American-Lithuanian Council as a member of the Executive Committee of the Chicago Chapter from 1950-60 and as a member of the Central Executive Committee from 1958. In the Chicago District of the Lithuanian Community he was president and an officer for educational affairs from 1952-62; he was a member of Lithuanian Community Council from 1961. He was president of the Lithuanian Fund from 1962-65. In the National Lithuanian Society he was vice-president from 1957-61 and president from 1967.

(Encyclopedia Lituanica)

AŠ IR TU

Edis Punkris

NAUJA VILNIAUS RECORDS PLOKŠTELĖ
(ir kasetė)

“Aš ir Tu”, nauja plokštelė patenkins jaunus ir senus. Edis Punkris dainuoja jo paties parašytus žodžius ir sukūręs muziką. Kiekviena daina apsvaisto jauno lietuvio gyvenimo kelią.

Edis Punkris gimęs Rochester, NY, gyvenęs Čikagoje, dabar sukūręs šeimą Toronte ir yra aktyvus lietuvių grupėse.

Plokštelę galima užsisakyti šiuo adresu: 5400 Louis-Badaillac, Carignan, Quebec, Canada, J3L 4A7; tel.: 514-658-0453.

Kaina 12 dol. US. Kaip ir visada, plokštelės bus atsiųstos pirmos eilės paštu. Kioskai, radijo stotys ir laikraščių administracijos pagal užsakytų plokštelių skaičių gauna skirtingą nuolaidą.

Užsisakant nuo 1 iki 9, —15 procentų; nuo 10 iki 19, —20 proc.; 20 ar daugiau —25 proc.

Skaitykite ir
platinkite

LIETUVIŲ DIENŲ
žurnalą

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Vardan tos Lietuvos.....	3
Spaudoje ir gyvenime.....	4
<i>Juozas Prunskis</i>	
Gyvenimas pašvęstas tautos tarnybai..	5
Maironiui, mūsų poezijos Prometėjui Dedikacijos.....	8
Rašytojas mus linksmėn ir gaudinėš.....	9
<i>Pulgis Andriušis</i>	
Siuntinėlis iš Amerikos.....	9
Melas melui nelygu.....	10
Purienos po vandeniu.....	11
<i>Rūta Kleva Vidžiūnienė</i>	
Kryžkelė.....	12
<i>Kun. dr. Eugenius Gerulis</i>	
Kas svarbiau tiesa ar meilė?.....	14
Nauja Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba.....	15
Pabaltijo klausimas JT komitete.....	15
Teisingumo departamentas apie OSI bylas.....	15

ENGLISH SECTION

Teodoras Blinstrubas.....	2
<i>Jonas Keidošius (John Keydash)</i>	
Let's learn Lithuanian.....	16
<i>Charles W. Sarpalis</i>	
Lithuanian Mythology.....	18
<i>Albert Cizauskas</i>	
Jeffersongate and Kosciusko.....	20
Letters to Editors.....	20
The Captive Balts	21
Lithuanians demonstrate in Vilnius...21	
KGB Terror Action.....	21

Searching for names of LITHUANIANS who arrived in America before World War I

Balzėkas Museum of Lithuanian Culture
Genealogy Department
6500 South Pulaski Road
Chicago, IL 60629

Nauji žodynai

Gavome “Draugo” išleistus didesnio formato žodynus: **Lietuvių—Anglų k.** žodynas 18 dol.
Anglų—Lietuvių k. žodynas 18 dol.

Užsakant paštu pridedama persiuntimui po 1.50 dol.

Lietuvių Dienos, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029, tel.: (213) 664-2919.

Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis LIETUVA PASAULINĖJE LITERATŪROJE, straipsnių rinkinys. Išleido Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centras 1985 m. Čikagoje. 244 pusl., minkštais viršeliais, kaina 8 dol. Knyga gaunama pas autorių: A. Šešplaukis, 7215 So. Sacramento Ave, Chicago, IL 60629 ir Lietuvių Dienų žurnalo redakcijoje, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029.

VARDAN TOS LIETUVOS

Sunkus kelias į Vasario 16-tąją

Kai mūsų organizacijos Lietuvos laisvės baruose, nepasidalindamos veikla ir nuopelnais nebesutaria ir nebegali tarp savęs susikalbėti, ima viena kitą koneveikti ir pagaliau pareiškia: niekas, girdi, mes negalime kalbėti Lietuvos vardu; pati Lietuva, patys žmonės, gyventys Lietuvoje tegali rūpintis savo laisve, dėl jos kovoti, o laikui atėjus, tarti galutinį savo žodį.

Ir taip ir ne.

Lietuvos laisve rūpintis, dėl jos veikti ir vesti politinę kovą yra visų lietuvių pareiga, nežiūrint kur jie begyventų. Kas kitam norėdamas atimti tą teisę, pats lyg ir “nusiplauna rankas”, o visą naštą sukrauna ant pavergtos Lietuvos, ant beteisio ten vegetuojančio, komunistų supančioto, lietuvio, tas veidmainiškai lyg ir nusiima atsakomybę kaip lietuvio savo tautos sąmoningo pilnateisio nario. Lietuviai Lietuvoje veikia ir kovoja tokiu būdu ir tokiomis priemonėmis, kokios jiems įmanomos. Jie juk yra ten beteisiai objektai, pasmerkti sunaikinimui (t. y. surusinimui). Jie tegali tik pogrindžio sąlygomis veikti, skūstis savo nuoskaudomis ir kančiomis. Jų situacija nebūtų žinoma pasauliui, jeigu mes sudėję rankas sėdėtume, neišnešdami spaudai, senatoriams, valstybės vyrams, viešajai opinijai. Vardan tos Lietuvos ir jų ten, tėvynėje, ir mūsų čia, išeivijoje, plačiajame pasaulyje yra vienas ir tas pats tikslas, viena kova — Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė.

Šiais metais švenčiame 70-tąją Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo, Vasario 16, dieną. Ilgą, sunkų, ne be nesklandumų savitarpyje ir ne be milžiniškų išorės kliūčių pasiekta ir laimėta. Ir ne vien jėgomis tu, kurie gyveno ir veikė Lietuvos teritorijoje. XIX amžiuje, Lietuvai esant Rusijos vergijoje, ją budino “Aušra”. “Apžvalga”; lietuvių tautinį susipratimą kėlė Maironio lyra, skelbianti ateinančio pavasario balsus, neužmiršo paliktos tėvynės J. A. Valstybėse gyvenantys lietuviai išeiviai, jų spauda ir inteligentija, išėjusi mokslus ir besidarbuojanti už Lietuvos ribų.

Vos tik kilus I pasauliniam karui (1914.IX.22 d.d.) Čikagos lietuviai katalikai savo seime pasisakė už plačią autonomiją Lietuvai ir už Klaipėdos krašto prijungimą prie Lietuvos.

1914.X.1. Lietuvių seimas Brooklyne pareiškė: “Lietuvai, kaip pavergtai šaliai, mes geidžiame, kad ji nusikratytų despotų jungu”.

1915 ir 1916 m. Berno, Haagos, Stockholmo konferencijose reikalauta, kad Taikos konferencija Lietuvai grąžintų visišką nepriklausomybę.

Lietuvos informacijos biuras Paryžiuje įsteigtas vieno asmens (J. Gabrio) ir perkeltas į Ženevą, savo pranešimais spaudai ir valstybėms taip pat kėlė lietuvių intencijas ir Lietuvos nepriklausomybės troškimo mintį.

Paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę Karo muziejaus sodely Kaune, pastatytas iš akmenų, kurie buvo atvežti iš laisvės kovų vietų. Priešaky aukuro akmuo, kuriame iškalti lotyniški žodžiai “Redde quod debes” (atiduok ką privalai). Raudonasis okupantas paminklą sunaikino.

A monument to those who died for Lithuania's freedom once located in the garden of the Military Museum in Kaunas. It is constructed from stones retrieved from the fields of battle for freedom. In front is the altar stone which bears the Latin inscription “Redde quod Debes” (Give back that which you received). This monument was demolished by the Soviet occupants.

1917 m. sausio 11 d. Amerikos Lietuvių Taryba (pernai sulaukusi 70 metų savo gyvavimo sukaktį, ir dabar stipriai veikianti) įteikė JAV prezidentui Wilsonui ir didžiųjų Europos valstybių ambasadoriams Washingtonė deklaraciją, kurioje reikalaujama, kad 1) visa etnografiškoji Lietuva būtų suvienyta į vieną politiską kūną ir 2) kad suvienytai Lietuvai būtų suteikta visiška politiską nepriklausomybė.

Tų pačių kovo mėn. visos lietuvių srovės (veikiančios Lietuvoje) sudarė Lietuvai Tautos Tarybą, kuri birželio mėn. susirinko į seimą Petrapilyje, tačiau kur tik srovės, ten ir nesutarimai. Dalis kairiųjų siūlė Lietuvą sujungti autonomiškai arba federacijos pagrindais su kitomis Rusijos tautomis (taigi, kaip ji dabar yra “išvaduota” ir sujungtai kaip dabar, pernai metais, “glasnosties” nuotaikose siūlomas kultūrinis bendradarbiavimas su “tarybine” Lietuva dalinantis išeivijos ir Lietuvos spaudoje raštais, nekeliant, net neminint Lietuvos pavergimo klausimo!..)

Frakcija, norėjusi sąjungos su Rusija, iš posėdžio išėjo. Asmenys, lyg ir artimi “Varpo” ideologijai, užmiršo Vinco Kudirkos žodžius “Vardan tos Lietuvos vienybė težydi”. Iširo ir Tautos Taryba.

Tik iš naujo suorganizuota konferencija 1917 m. suvažiavusi rugsėjo 18 d. Vilniun, rugs. 22 d. išrinko 20 asmenų Tarybą, kuri vadovaujama dr. J. Basanavičiaus, po sutartinų pastangų surašė Nepriklausomos Lietuvos Skelbiamąjį Aktą.

Aktas viešai negalėjo būti paskelbtas dėl okupacinės vokiečių valdžios cenzūros. Ieškota būdų ir kompromisų, kurie dabar, iš tolo žiūrint, atrodo net komiška, kaip Uracho kvietimas Lietuvos karaliui Mindaugui II.

Pagaliau 1918 m. vasario 16 d. Aktas paskelbtas. Tačiau Akto žodžiai dar reikėjo paversti kūnu.

Tačiau tai jau kita istorijos dalis — nepriklausomybės kruvinos kovos ir valstybės kūrimo pradai.

Todėl ir šiandieną —

nežiūrint kur gyvename, Lietuvos teritorijoje ar J. A. Valstybėse, ar kitose laisvojo pasaulio dalyse, ar Sibiro tremtyje, kokių asmeniškų išitikinimų būtume (dešinieji, kairieji ar viduriniai), “Vardan tos Lietuvos vienybė težydi” ir tejungia visus bendrai veiklai ir kovai iki laimėjimo.

Istorikas Z. Ivinskis, vienu atveju yra pasakęs: “Tik vienas Dievas žino, kiek metų (gal dešimtmečių) praeis, iki lietuvių tautos lūkesčiai išsipildys. Kiekvienam geram tėvynainiui, ypač gyvenančiam svetur (mūsų pabr.), reikia trijų dalykų: 1) tvirto tikėjimo tautos ateitimi; 2) nusistatymo jos labai aukotis; ir 3) kantrybės laukti”. O mes pridurtume: kantrybės laukti tik tam, kuris sėdi rankas sudėjęs ir kritikuoja dirbančius. Trečias dalykas turėtų būti: vienybės veikti, kad toji diena greičiau ateitų; veikti ne vardan savo, bet “vardan tos Lietuvos”!

Metų autorius

“Times” žurnalas renka ir pirmojo nauju metų numerio viršelyje skelbia “metų asmenį”. Viena TV stotis kas savaitę skelbia “savaitės asmenį”. Įvairios amerikiečių draugijos, institucijos pagerbia metų pasižymėjusius asmenis.

Prorečiais, rodos, ir mes, lietuviai, tuo esame pasekę. Liet. Fronto Bičiuliai yra teikę pasižymėjusio asmens atžymėjimus. Lietuvių išeivių laikraštis “Vienybė” prieš kelias dešimtis metų buvo pradėjęs rinkti ir skelbti “metų autorių”. Vienu metų autorium buvo išrinktas poetas Jonas Aistis.

Kas būtų 1987 metų išeivijos išleistų knygų žymiausias, daugiausia rašęs, labiausiai skaitomas autorius?

“L. D.” žurnalo literatūros redakcija, padariusi žodinius apklausinėjimus, priėjo išvados, kad populiariausias praėjusių metų autorius, o tiksliau autorė, yra rašytoja Alė Rūta, išleidusi beletristiškai parašytą kelionių knygą “Tarp tėviškės ir ilgesio”, susilaukusią plataus ir gero kritikos įvertinimo ir gausiausio skaitytojų dėmesio. Per porą mėnesių knygos laida buvo išparduota; negaudami patys išgyti, vieną knygą skaitė keli skaitytojai. Ruošiama II-ji laida. Tai didelis knygos pasisekimas, kada lyg ir imama nusiskusti skaitytojo nesidomėjimu knyga.

Pačiame metų gale pasirodė su 1987 m. data antra Alės Rūtos knyga — apysaka biografiniais bruožais, “Margu rašto keliu”, laimėjusi biografinio turinio veikalo konkursą ir premiją.

Jau pirmieji jos egzemplioriai buvo sutikti su dideliu susidomėjimu. Atrodo, kad ir šis autorės veikalas prisidės prie autorės populiarumo, bus skaitytojų grobstomas ir diskutuojamas. Šie nauji Alės Rūtos laimėjimai rodo ne tik autorės populiarumą, bet ir kūrybingumą.

Vytautui Tamulaičiui, vaikų ir jaunimo literatūros rašytojui, išleidusiam kelioliką beletristikos knygų mažiesiems ir jauniems, sausio 17 d. sueina 75 metai.

Už “Skrudėlytės Greitutės nuotykius” autorius laimėjo L. R. D. premiją jaunimui. Autorius tapo populiariausiu mažųjų rašytoju Lietuvoje.

V. Tamulaitis, karo sukuryje, kaip ir daugelis rašytojų, pasitraukęs iš Lietuvos, gyvena Toronte, Kanadoje, ir čia taip pat rašo ir leidžia knygas. Plačiau rašytoją rengiamės paminėti viename iš sekančių “L. D.” žurnalo nr.

Kur Maskvos “proletarai” perka “buržujiškas” gėrybes?

Nežiūrint sovietų: “pas mus visko yra” pagyrų, kurias mes dažnai girdėjom, kai Sovietų Rusijos Tarbų sąjunga okupavo Lietuvą, nežiūrint jų “peredielkų” ir “perestrojkų”, nežiūrint neapykantos “buržujams” ir viskas kas “buržujiška”, vis dėlto, valdžios didieji, gyvena Maskvoje, turi labai jau buržujišką skonį... ir, neišlaikę pagundos, visas gėrybes importuoja iš Suomijos!

Idomiai apie “proletarų” “buržujišką” skonį rašo Los Angeles Times.

Helsinkyje (Suomijoje) vokiečio G. F. Stockmanno 1862 metais įkurta, dabar labai sumoderninta, įvairių prekių krautuvė, Maskvoje yra labai gerai žinoma, (ypač jos prekių katalogas, kuris Maskvoje po Lenino raštų yra pats svarbiausias sovietų elito gyvenime, red.) tiems, kurie su pinigais nesiskaito ir, besėdėdami valdžios viršūnėje, susitikdami su vakarų valstybių žmonėmis, užsikrėtę “buržujiška” liga... išlepintu skoniu.

Kiekvieną dieną 5 val. vakaro iš Helsinkio geležinkelio stoties išeina ir pasiekia Maskvą sekančią dieną 9 val. ryto, “Tolstoy Express” traukinys su mažiausia vienu prekinio vagonu pilnu gėrybių: šviežiu pienu, šviežiomis daržovėmis, maistu kūdikiams, popieriniais vystyklais, tualetiniu popierium, kosmetika, rūkyta lašiša, televizijų aparatais, įvairiais įrankiais virtuvei, automobiliais (!) ir t.t. Sąrašas gana ilgas. Gėlių vainikas padėtas ant Yuri V. Andropovo karsto buvo užsakytas Stockmanno krautuvėje, Helsinky... Prieš Kalėdų šventės netgi eglutės keliauju ekspresu į Maskvą...

Visų prekių kainos labai aukštos ir tik maža saujelė “proletarų” gali sau leisti tokį liuksusą.

Užsieniečiams, gyvenantiems Maskvoje ir neturintiems diplomatinių teisių, kaip žurnalistams, įvairių prekybų atstovams, prie aukštų kainų prisideda dar viena problema — muitas! Esą yra išspausdintas maito tarifo sąrašas, kurio, deja, dar niekas nematė. Muitininkai elgiasi pagal nuotaką: vieną dieną praleidžia net ir “tanką”, kai kitą — neleidžia įvežti netgi kišeninio peiliuko... Vieną dieną uždeda maito 10%, kitą dieną 25%, o jei blogam ūpe — tai ir visai neišleidžia ir prekę gražina atgal, ypač jei tos pačios prekės yra didesnis kiekis...

Idomu, kad importuotam vynui muitas eina pagal svorį, ne pagal vyno vertę; bonkai pigaus vyno uždeda tiek pat maito, kiek uždėtų reto ir brangaus vyno bonkai. Amerikiečiams tai nesuprantama, bet mums — taip! Kągi ruskelis žino apie kilninius gėrimus arba gerą vyną? Reikalas trumpas — jei trenkia į galvą — geras, jei ne — tai ne! Be to, jei nori gerti — mokėk!

Ta pati Stockmanno krautuvė turi ir automobilių taisymo dirbtuvę, specialiai iš Sovietų Sąjungos mašinoms taisyti, o žinant kaip sunku gauti mašinoms dalis ir gerus mechanikus sovietijoje, nenuostabu, kad suomiai dirba be pertraukos.

Maža saujelė “proletarų” gyvenančių Maskvoje ir valdančių milijonus žmonių, kuriems reikia stovėti eilėje net duonos kepalui nusipirkti, per **vienus metus išleidžia 5 milijonus dolerių... vien tik Stockmanno krautuvėje..!**

Aišku, kad ir Gorbačiovas ir Raisa, ir visa “proletarų” smetonėlė, nesitveria džiaugsmu, kad Stalinas 1939 metais nelaimėjo karo prieš suomius. Kur gi jie dabar pirktų tokias “supuvusios buržuazijos” gėrybes kaip tualetinį popierių?

LIETUVIS AFGANŲ LAISVĖS KOVOTOJŲ VADOVYBĖJE

Afganistano laisvės kovotojai siekia paramos iš amerikiečių. Jungtinėse Amerikos Valstybėse veikia, siekiantiems laisvės afganistaniečiams, paramos organizacija **FEDERATION FOR AMERICAN AFGHAN ACTION**, 602 E. Street, N. E., Washington, DC 20002. Organizacijos pirmininkas — lietuvis Andrius L. Eiva, kuris rūpestingai informuoja apie sovietų agresiją Afganistane, apie Maskvos vykdomus žiaurumus ir sumaniai talkina paramą laisvės siekimo pastangoms.

(ALT-o Info.)

Gyvenimas, pašvėstas tautos tarnybai

Mes galime būti skirtingų pažiūrų, bet turime branginti ir mylėti žmones, kurie savo laiką, darbą, gyvenimą pašvenčia savo tautos tarnybai. Vienu iš tokių yra buvęs Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, paskutiniame Alto suvažiavime už nuopelnus pakeltas į garbės narius, Teodoras Blinstrubas, kuris dar neseniai atšventė 80 m. amžiaus sukaktį. Tai pedagogas, visuomenininkas, energingas Žemaitijos sūnus, gimęs 1906 m. Požerūnų k., Tauragės valsč. ir apskrityje. Prieš 60 metų baigė Tauragės mokytojų seminariją, studijas gilino Kauno universitete, gaudamas diplomą 1939 m. Mokytojavo Švėkšnos, Jonišio progimnazijose, buvo Rietavo, Pilviškių ir Šeduvos prog. direktorius ir Kupiškio bei Vilkijos gimn. direktorius.

Okupantų išblokštas iš tėvynės, Oldenburge įsteigė gimnaziją ir 1945-1946 m. buvo jos direktorius. Po to buvo gimnazijų ir amatų mokyklų anglų zonos šiaurinės dalies inspektorius.

Atvykęs į JAV vėl pasistengė gilinti studijas. Illinojaus technologijos institute išėjo braižybos kursą ir dirbo braižyboje. Tai buvo jam ir jo šeimai kasdienės duonos šaltinis, bet laisvalaikį vis stengėsi paskirti organizaciniam darbui, į kurį buvo įsijungęs jau nuo pat gimnazijos laikų.

Kiek daug laiko ir jėgų jo pašvėsta šioje srityje, galima spręsti iš ilgo sąrašo jo eitučių pareigų. Tegu skaitytojas atleis, kad tas išskaičiavimas gal atrodys sausokas, bet gi už jo slepiasi labai gausiai nuoširdaus lietuviško pasiaukojimo būtiniesiems mūsų tautos reikalams.

T. Blinstrubas Čikagos Lietuvių Taryboje valdybos pareigosna įsijungė jau sekančiais metais po atvykimo į JAV. Čia jam teko būti vicepirmininku, pirmininku. Nuo 1958 m. tapo Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos vicepirmininku ir pirmininku; čia išbūdamas net tris dešimtmečius. Jam teko būti Alto delegacijoje pas viceprezidentą Humprey, o vėliau pas prez. Fordą ir prez. Reaganą.

Jo visuomeninė veikla išsiplėtė, apimdama ir Vyr. Liet. Išlaisvinti Komitetą, kur jam teko būti net seimo pirmininku, dalyvauti veiksmų konferencijose Clevelande ir White Plains, kur jis buvo vienas iš pirmininkų.

T. Blinstrubas yra nemažai energijos parodęs ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos eilėse, kur tarybos nariu tapo 1951 m., už poros metų buvo įtrauktas į valdybą, o 1967-1973 m. pirmininkavo visai sąjungai.

Oldenburgo lietuvių gimnazijos 1945 — 46 mokslo metų mokytojai. Pirmos eilės vidury — gimnazijos įsteigėjas ir direktorius Teodoras Blinstrubas.

The teachers of the Oldenburg Lithuanian high school in 1945-1946. In the middle of the first row, founder and director Teodoras Blinstrubas.

Politikos ir kultūros žurnalo "Naujoji Viltis" pirmoji (1970) leidėjų taryba. Iš k.: Vaclovas Mažeika, Teodoras Blinstrubas, dr. Leonas Kriaučeliūnas (pirm.), Algis Modestas ir Bronius Kasakaitis.

Teodoras Blinstrubas Leidėjų Taryboje buvo nariu 1970 — 72; 1973 — 74 ir pirm. 1972; 1977 — 1981

The first Publisher's council of the political-cultural magazine THE NEW HOPE in 1970: (from left) Vaclovas Mažeika, Teodoras Blinstrubas, president Dr. Leonas Kriaučeliūnas, Algis Modestas, and Bronius Kasakaitis.

Teodoras Blinstrubas was a member of the publisher's council in 1970-72 and 1973-74. He was council president in 1972, 1977, and 1981.

JAV LB Čikagos apyg. pirmoji valdyba. Iš k.: Zigmas Dailidka, Teodoras Blinstrubas (vice-pirm.), Vytautas Radžius, dr. Jonas Bajerčius (pirm.), Jonas Jasaitis, Jonas Švedas ir Stasys Daunys.

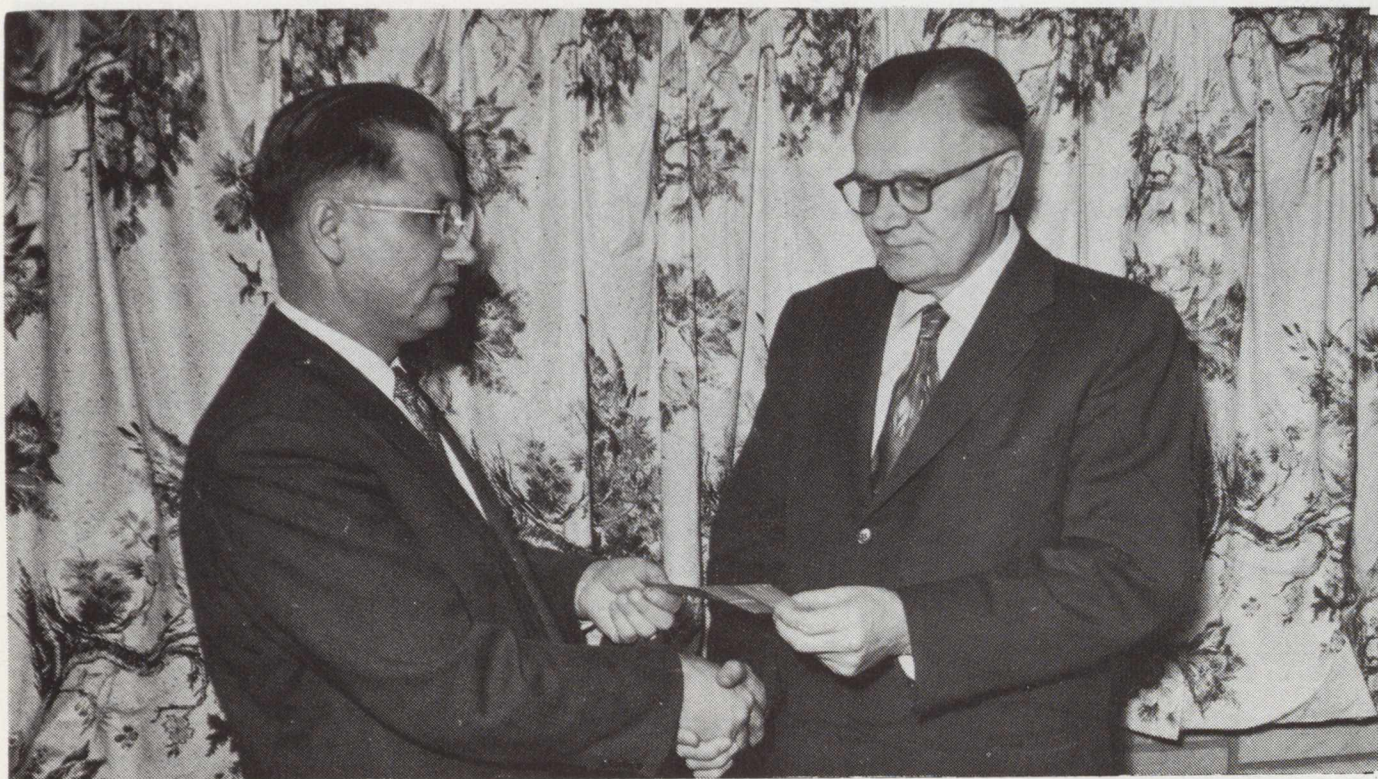
The first leadership of the Lithuanian Community of America, Chicago section: (from left) Zigmas Dailidka, vice-president Teodoras Blinstrubas, Vytautas Radžius, president Dr. Jonas Bajerčius, Jonas Jasaitis, Jonas Švedas, and Stasys Daunys.

T. Blinstrubui prie širdies ir spaudos reikalai. Gal jam mažiau progų buvo pačiam spaudoje reikštis, bet jau 1973-1975 m. jis buvo "Dirvą" leidžiančios Vilties draugijos valdybos narys. Taip pat pakviestas ir politikos bei kultūros žurnalo "Naujoji viltis" leidėjų tarybon, o keletui metų buvo išrinktas ir tos tarybos pirmininku.

Nuo 1980 m. jis yra Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vadovybės narys. Jam 1962-1965 m. teko būti Lietuvių Fondo valdybos pirmininku. Buvo plačiai išplėtęs veiklą Lietuvių Bendruomenėje, kur jam kelias kadencijas teko būti tarybos nariu pirmųjų keturių Pasaulio Liet. Bendruomenės seimų atstovu. 1956 m. buvo išrinktas I-mo Lietuvių Kultūros kongreso organizacinės komisijos pirmininku, o ruošiant

Lietuvių Fondo vadovybės pirmieji nariai. Iš k.: Teodoras Blinstrubas — valdybos pirmininkas ir dr. Antanas Razma — Tarybos pirmininkas (1962 metais).

The members of the first leadership of the Lithuanian Fund: (from left) president Teodoras Blinstrubas and council member Dr. Antanas Razma.

Čikagos Lietuvių Tarybos pirmininkas Teodoras Blinstrubas (kairėje) įteikia surinktų aukų čekį Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkui Leonardui Šimučiui (1957 m.)

Teodoras Blinstrubas (on the left) president of the Lithuanian Council of Chicago, presents a check representing donations from Lithuanian donors to Lithuanian-American Council president Leonardas Šimutis (1957).

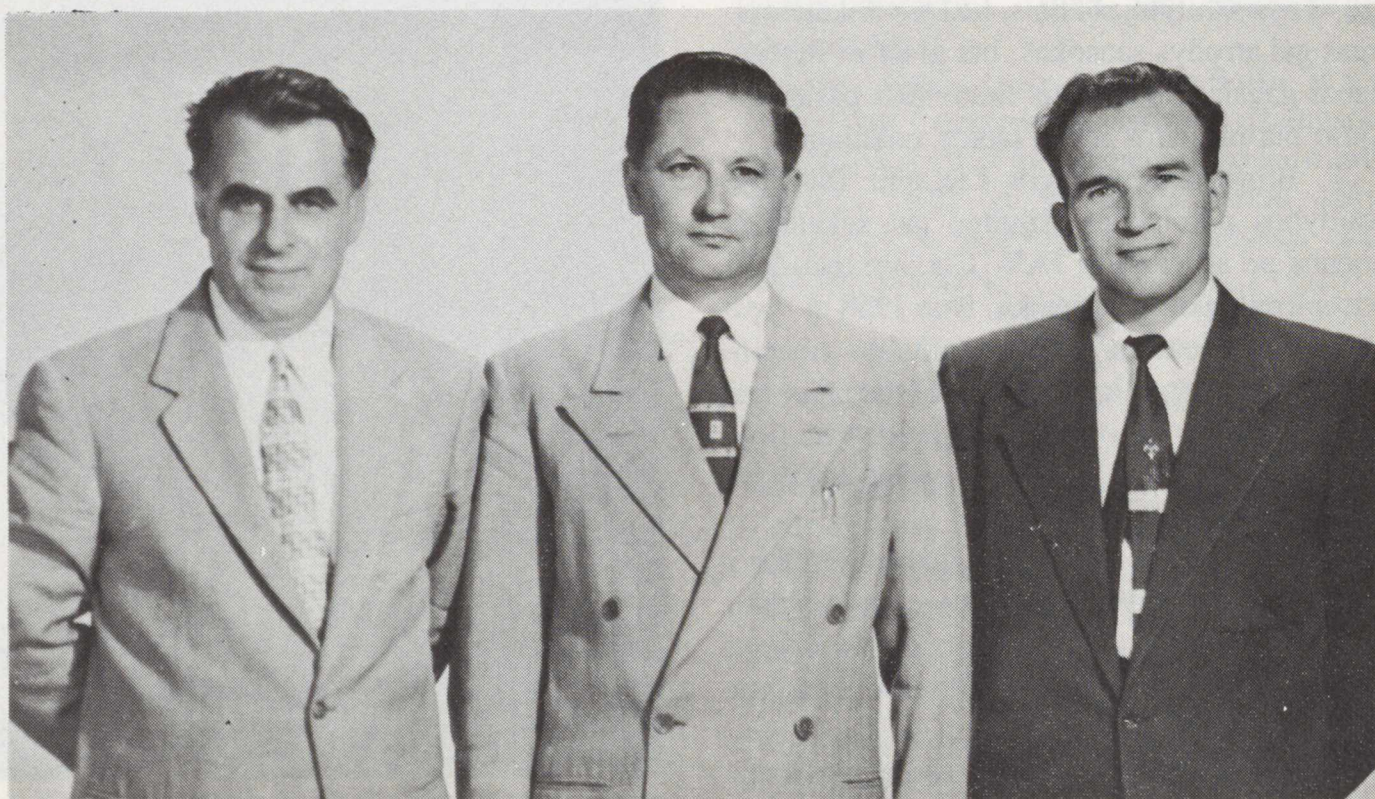
II Dainų šventę (1961) — buvo rengimo komiteto vicepirmininkas ir išdininkas. Jam yra teke būti Balfo direktoriumi, Čikagoje mokytojų įsteigto Vaikų teatro administracijos komisijos pirmininku.

Jis yra dalyvavęs meno parodų rengimo vadovybėje, buvo Susivienijimo Lietuvių Amerikoje (SLA) švietimo komisijos narys. Buvo daugelio minėjimų, pagerbimų ir kitokių įvykių organizavimo komitetų narys, jų pirmininkas, juose kalbėtojas. Net 1958-1959 m. buvo Lietuvos atstovybei prie Vatikano ginti komiteto narys.

Nenuostabu, kad tie gausūs su pasišventimu atliekami jo visuomeniniai darbai susilaukė tinkamo įvertinimo. Jau 1928 m. buvo apdovanotas Nepriklausomybės medaliu, 1937 m. Jaunosios Lietuvos Trijų Liepsnų žymeniu, 1986 m. Šaulių Žvaigždės ordinu.

Teodoras Blinstrubas — ALT-o garbės narys.
Teodoras Blinstrubas, honorary member of ALT.

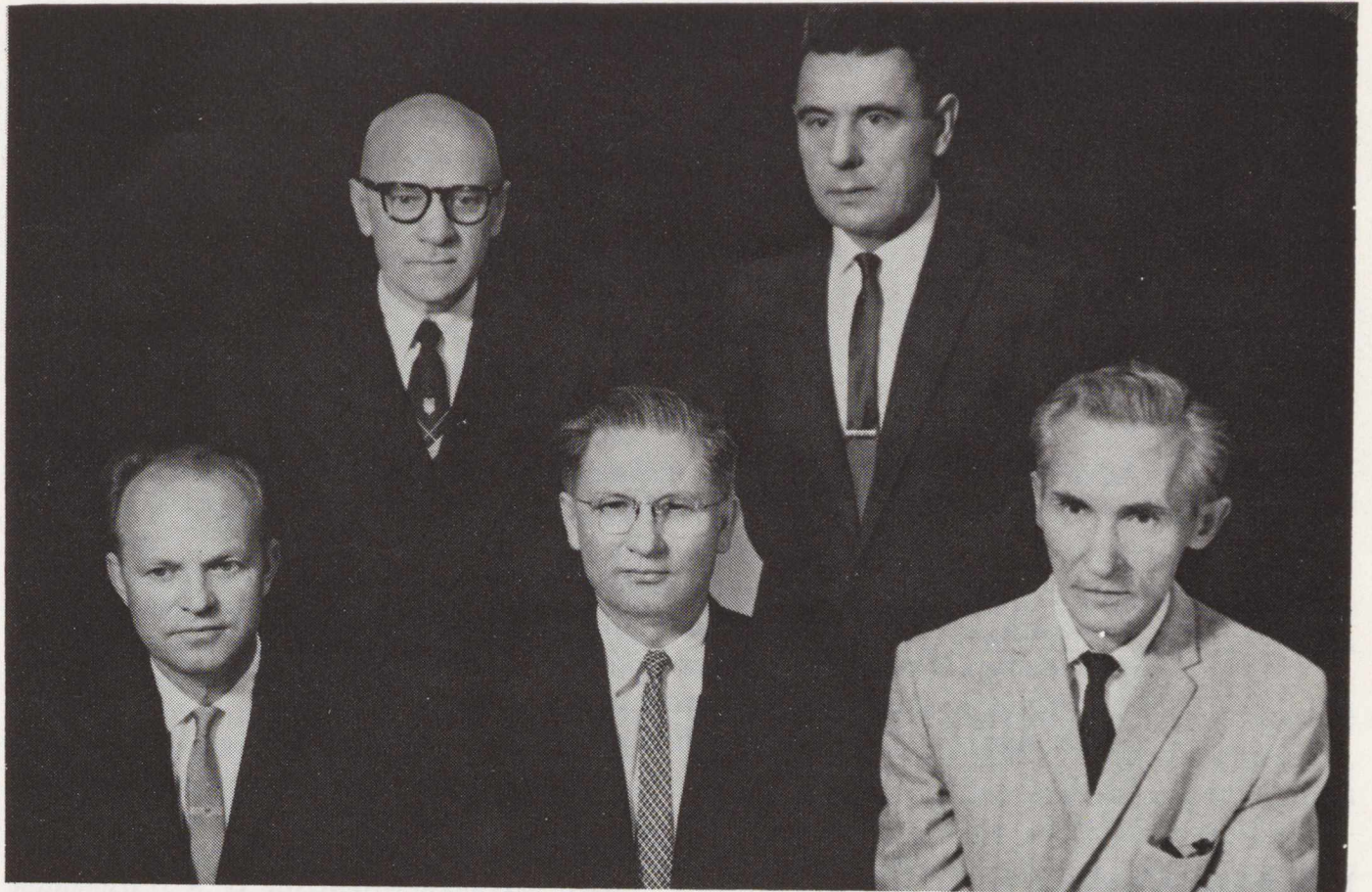

Pirmojo JAV ir Kanados Lietuvių Kultūros Kongreso (1956) organizacinis komitetas. Iš k.: Stasys Daunys, Teodoras Blinstrubas (pirm.) ir Zigmas Dailidka.

The organizational committee of the first American-Lithuanian and Canadian-Lithuanian Cultural Congress: (from left) Stasys Daunys, president Teodoras Blinstrubas, and Zigmas Dailidka.

Tai vis, žinoma, sausi duomenys, bet už jų slepiasi labai daug lietuviškai išeivijai, lietuvių tautai pašvęstų valandų. Gal dėl to T. Blinstrubas neįsigijo kokių vasaros rezidencijų, patogių kondominių JAV pietuose, gal ir jo ištekliai ateiviai yra kuklesni negu daugelio kitų, bet jis švyti patriotizmu, organizaciniu pasišventimu. Jis mėgsta planingą, sistematingą darbą. Jo kukliame šeimos name yra gausus archyvas. Jis rūpestingai renka įvairius visuomeninių reikalų duomenis ir dokumentus. Kai buvo Alto pirmininkas, beveik kasdieną buvo įstaigoje, praleisdamas čia daug neapmokamų valandų, sukdamas gausų susirašinėjamą su JAV centro įstaigų žmonėmis, gausiai dalyvaudamas įvairiuose renginiuose, teikdamas paskatinimus savo nuoširdžiu žodžiu.

T. Blinstrubas, būdamas griežtai ištikimas Lietuvos reikalams, moka dirbti su įvairių pasaulėžiūrų žmonėmis, įvertina jų pastangas ir pasišventimą, savo draugiškumu padeda ištraukti į patriotinę veiklą. Yra nuoširdus

Lietuvių Fondo pirmoji valdyba (1962 m.) Iš k.: dr. Vladas Šimaitis, Stasys Rauckinas, Teodoras Blinstrubas (pirm.), Jonas Vaičekonis ir Antanas Rūkštelė.

The first leadership of the Lithuanian Fund in 1962: (from left) Dr. Vladas Šimaitis, Stasys Rauckinas, president Teodoras Blinstrubas, Jonas Vaičekonis, and Antanas Rūkštelė.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdyba 1967-1969 metais. Iš k.: Kazimieras Pocius, Vaclovas Mažeika, Bronė Paplėnienė, Teodoras Blinstrubas (pirm.) ir Mečys Valiukėnas.

T. Blinstrubas sąjungos pirmininku buvo tris kadencijas (1967 — 1973 metais).

The leadership of the National Lithuanian Congress in 1967-1969: (from left) Kazimieras Pocius, Vaclovas Mažeika, Bronė Paplėnis, president Teodoras Blinstrubas, and Mečys Valiukėnas. T. Blinstrubas was the president for three terms. (1967 — 1973).

krikščioniškos pasaulėžiūros atstovas. Ypatin-gas mėgėjas lietuviškos spaudos ir į jo namus pareina beveik visi svarbesnieji lietuviškieji laikraščiai ir žurnalai. Paslaugus pagelbėti bet kokiame reikale. Rūpestingas šeimos narys, parodydamas daug atsidavimo savo žmonai Barbarai Radzvilaitėi, Yra išauginęs dvi dukteris: Severiną Juškienę ir Daivą Panarienę, kurioms lietuviškieji reikalai taip pat yra nesvetimi...

Įdomu, kad jo buvusieji mokiniai ir dabar dar parodo savo dėkingumą už jo nuoširdumą auklėjimo pastangose. Jis yra rūpinęsis, kad ir išeivijoje būtų taip tvarkomos mokyklų pro-gramos, kad moksleiviai ne tik pramoktų lie-tuviškai kalbėti ir skaityti, bet kad įprastų lietuviškai galvoti ir jausti.

Teodoras Blinstrubas atrodo būtų vis rimtas ir šaltas, bet iš tikrųjų yra jautrios širdies. Kai jis kalbėjo atidengiant paminklą Pasaulio Lie-tuvių Bendruomenės pirmininkui Juozui Bačiū-nui, pasipasakojo:

— Skambina man kartą Juozas Bačiūnas iš Margučio ir siūlo susitikti. Nuvykstu. Trum-pam sustoję vienoj užkandinėj, užsitarome viename Margučio kambaryje, iš širdies išsi-kalbame, išsiaiškiname, nuomones suderiname, abu gerokai apsiašarojame ir sutoję glėby pasibučiuojame. Ne daug kas žino apie tas mūsų draugiškumo ašaras, o jos nuplovė nuo širdžių visas dulkes ir sujungė vienam tikslui drauge siekti...

Galima tik dar pridėti, kad su T. Blinstrubu negalima taurių susidaužti — jis griežtas abstinentas.

Juoz. Pr.

Du buvę Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkai. Iš k.: Teodoras Blinstrubas ir dr. Kazys Bobelis.

Two past presidents of the Lithuanian-American Council: (from left) Teodoras Blinstrubas and Dr. K. Bobelis.

Maironiui, mūsų poezijos Prometėjui

Dedikacijos

Maironis — vienas mūsų poetų, nusipelnęs tautos Dainiaus vardą ir nevystančią Parnaso garbę. Jis yra susilaukęs ne tik visuomenės, kritikų, bet ir poetų įvertinimo. Nuo pat jo 50 metų amžiaus sukakties jam parašyta daugybė dedikacijų.

Maironio 125 metų gimimo jubiliejaus aidams dar nenutylant, spausdiname čia parinkę įvairiais laikotarpiais rašytų dedikacijų. Pažymėtinas jų gausumas Lietuvoje šiais jubiliejiniais metais. Verta dėmesio S. Neries atgailos dedikacija.

ST. MAIRONIUI

Aš silpną ityžusią stygą bandau
Paskambint: ar jau neatlieps vėl galingi
Akordai iš tavo krūtinės? Ar tau,
Kaip seniaus, įkvėpimo jausmai nesustingę?

Šventoji nerimsta ir Minijs bodi:
“Kur mūsų poeto taip skambūs balsai?
Ar ilgai n'išgirsim da įkvėptą žodį
Giesmių jo? Ar jų jau numirtų aidai?

Pabusk ir pragyskie, namiški Parnaso!
Vėl rimais pripildyk klonius ir kalvas!
Stipria vėl ranka suvaldykie Pegasą —
Juk Vincas paliko tau savo stygas.
Nušluostyk nuo skruostų mums ašarų rasą —
Ten kanklės tavyje vėl mistrą atras!

*Jonas Mačys — Kėkštas
“Eilės”, 1910*

PROMETĖJUS

Tamsybių žudomi gyventojai tūnėjo
Elektros nesakau, bet paprastos šviesos
Jiems trūko; net ugnies ant žemės, ant visos
Nė vienas iš žmonių įkurti nemokėjo.

Galopi radosi vyrs milžino jėgos.
Jis ugnį paveržė dievams — visi laimėjo;
Patapo žinomas ir vardas Prometėjo
Ir gerbiamas visų nuo tariamos dienos...

Maironi! Panašiai suglobei mūs Tėvynę:
Tu dangiška daina sukūrei ugnį šventą,
Išmokei šalį gint už viską pamylėjus...

Štai Lietuvos vaikai šiandieną prisimine,
Kiek daug jau nuveikta, kiek daug jau
pergyventa,
Išreiškia garbę tau, tau — Mūsų Prometėjus!

*M. Dagilėlis
Saudininkai, 1913. XII. 17*

MAIRONIUI

Sako, mirdamas mane tu keikei,
O numiręs surūstėjai dar labiau,
Ligi šiol aš negaliu atsipeikėt:
Juk tave mylėjau ir gerbiau.

Ar galėjau iš pusiaukelės sugrižti?
Ar galėjau — tais pačiais keliais?
Gena gena pikto dievo rykštė, —
Atgalion ir atsigręžt neleis.

Aplink žemę skridusi su vėtrom,
Vėl išgirsiu mylimus vardus.
Tik akmuo, paduotas duonos vietoj,
Bus man atpildas skurdus.

Ir nenoriu sau geresnio nieko,
Tik prie žemės prisiglaust brangios,
Būti tėviškės arimų slieku,
Mėlyna rugiagėlė rugiuos.

*Salomėja Neris
Ufa, 1942.I.15
(Iš “Poezija”, II t. 1966.)*

MAIRONIUI

Pro katedros skliautuotą rūšį;
Balandžiai pralekia raibi.
Ir tu, kuris buvai ir būsi,
Jų praskridimo negirdi.

Tu negirdi jau žemės balso,
Nors žemės savastim likai.
Gyvena tavo rimai skalsūs,
O ilsis mirę palaikai.

Ir taip antkapiu sunkiuoju,
Toli nuo vėtrų ir lietaus,
Tu mūsų prieglbosty sapnuoji,
O tavo lyra amžiais gaus.

*Vytautas Sirijos Gira
1944, Kūryba, Nr. 2, vasaris.*

MAIRONIUI

Žvarbų rudeni, sielvartui geliant,
Mes tėvynės senosios vaikai,
Prie tavęs einam, baltas seneli,
Kurs iš miego mūs tautą šaukei.

Tu bazilikos kryptoje rymai.
Ar bent dainių dejones girdi?
Mes — naujųjų dienų piligrimai,
Su skausmu ir su ryžtu širdy.

Mus po platų pasaulį išblaškė
Tremtinių emigrantų dalia.
Bet ir guodė ir stiprino dvasią
Tavo lyros slaptinga galia.

*Leonardas Gogelis
“L. L.” 1979.I.11*

Iš ciklo

“PAVASARIO BALSAI”

Mechanizuotame plastmasių amžiuje
iširdusiam
Ar kaitins širdis Tavo jaunas įkvėpimas?
Ar atsistos iš užstalės, išgirde
“Lietuva brangi”, gerbdami kaip himną?

Ar jau pavasaris? Ar kregždės grįžta,
Jeigu Pavasario balsai sučiulbo?
Ar švarūs jau stirpybėje, ar ryšimės
Išmokyti tarti juos vaikystės burna?

Ateik iš knygų gysti jauną vilti
Per šimtmečio kiečius ir dilgėles,
Duok galios mums savus laikus pamilti,
Juk — sua fata habent libeles —
M. Kudarauskaitė

Iš “Pavasario balsai Pasandravy”

VI.

Pavasaris. Anava,
Maironis jau žydi.
Žmogau, net svaigsta galva,
žiūrint į tokį žydri.

Ateina padubysiais
Ir stoja prie dvasios darbo.
Atskrenda padebesiais
ir burnas mums atidaro.

Pavasaris Pasandravy.
Kikilis striksi po dirvą.
Jau, rodos, visi, kas gyvi,
rašto dirvonuose dirba.

Nubudom kalbos geležy.
Prašvitom raidės pažinę.
Ir perskaitėm šitaip: “Graži
tu, mano brangi tėvyne!”

*Just. Marcinkevičius
Iš “Lit. ir menas”, 1987, spalio 31 d.*

Rašytojas Pulgis Andriušis
Author Pulgis Andriušis.

Rašytojas mus linksmineš ir graudineš

Šiame LD numeryje norime skaitytojams "pristatyti" dar vieną pernykščių metų "sukaktuvininką", gimusį 1907 m. kovo 18 d. Gaidžių kaime, Tauragnų vlsč. Utenos apskrityje (mirė 1970 m. gruodžio 19 d. Australijoje) — Pulgi Andriušį.

Alberto Zubro, Pulgio Andriušio kūrybos aptarėjo žodžiais, jo svarbiausi veikalai taip sutapę su lietuviška buitimi ir krašto gamta, kad tikrąjį jo raštų grožį tik tas pilnai pajus, kas pažįsta Zarasus, Salaką, Tauragnus, Molėtus, Giedraičius... Šios vietos ir apylinkės yra davusios vyresniosios kartos Vaižgantą, Biliūną, o jaunesniosios — Stepą Zobarską, Alę Rūtą Nakaitę-Arbiene. Nors gamta savo itaka, rodos, labiau turėtų išugdyti poetus lyrikus, tačiau mūsų sėlių žemė išdaigino, subrandino ir lietuvių literatūrai padovanojo žymiuosius beletristus, kurie galėjo plačiau ir gausiau išsilieti lyrikos gausybėmis prozoje, negu kad būtų rašę suvaržyta eilėraščių forma, kuria talentingai pasireiškė vysk. A. Baranauskas, Antanas Miškinis, išvardinant tik žymiausius.

Pulgis Andriušis rašytojo "karjerą" dar gimnazijos suole, "sukūręs" "Šepšeliadą" (pagal "Iliadą"), kurioje parodijavo mokyklos gyvenimą ir išjuokė kai kuriuos mokytojus. Universitete ėmė reikštis kaip feljetonistas, pradėjęs savo kelionių aprašymais.

Mokydamasis Kauno "Aušros" berniukų gimnazijoje ir studijuodamas universitete vertėsi korepeticijos pamokų uždarbiu; gyveno "Žiburėlio" bendrabutyje. 1932 metais išėjo į savarankišką gyvenimą, pasisamdė Šančiuose butą ir ėmė, kaip pats sakosi "plunksna pelnytis duoną". Susitarė su dienraščio "10 centų" leidėju, išpareigojęs kasdien duoti kelionės išpūdžių iš Ispanijos aprašymų atkarpą. Vėliau bendradarbiavo ką tik pradėtame leisti humoro ir satyros laikraštyje "Kuntaplis". Nuo 1934 m. buvo pakviestas į Klaipėdą dirbti "Lietuvos keleivio" redakcijoje, kur išbuvo iki Klaipėdos išplėšimo.

Gyvenime nemažai panašus į Servanteso Don Kichotą, pradėjęs versti šį veikalą į lietuvių kalbą, patyrė, kad ir humoras gali iškilti į pasaulinio garso aukštį. To literatūros žanro P. Andriušis ilgai ir laikėsi, vėl naujai sudomines skaitytojus "Ūkininko patarėjuje" vabalų "gyvenimo" aprašymais.

"Išvietintųjų" lageriuose Vokietijoje, karo metu ir po karo, Pulgis A. vėl "pagarsėjo", išleisdamas humoro ir satyros laikraštį "Dievo Paukštelis" (iš D. P. — Displaced persons pavadinimo). Buvo nepamainomas literatūros vakarų dalyvis (kartu su Bern. Brazdžioniu, Antanu Gustaičiu, Stasiu Santvaru ir akt. H. Kačinsku). Skaitydamas labai akylai pagavo "dipukiško" gyvenimo ir veiklos neigiamybės, ašaras ir linksmybes.

Ir kaip sunku buvo autoriui, kai pradėjęs rašyti ir norėdamas publikai parodyti savo "rimtos kūrybos", publika, pripratusi prie Pulgio humoro, imdavo ne vietoje krizenti, lyg ir pasišaipydama iš autoriaus pastangų lyriškai pavaizduoti gamtos ir buities paveikslus. Tik kai 1947 metais išleido lyrinių apysakų rinkinį "Anoj pusėj ežero" (už kurį paskirta L. R. K. premija), o 1951 m. išėjo apysaka "Sudiev kvietkeli" (laimėjusi L. R. D. literatūros premiją), "gimė" naujas Pulgis Andriušis — rytų aukštaitijos kaimo žmonių ir jų buities vaizduotojas, pasiekęs naujų lietuvių grožinės prozos viršūnių.

Be minėtų anksčiau, Pulgis Andriušis yra išleidęs šias knygas: "Ir visdėlto juokiamės" (1946), "Siuntinėlis iš Amerikos" (1947), "Rojaus vartai" (1960), "Pasaka iš kito galo" (1962), "Purienos po vandeniu" (1963), "Tipeilis". 1968 m. "Lietuvių Enciklopedijos" leidykla pradėjo leisti "Rinktinius raštus", kurių 1968 m. išėjo tik I tomas (jame tilpo P. A. autobiografija ir "Anoj pusėj ežero").

Jeigu niekuo neatžymėta autoriaus gimimo 80-tis, būtų labai reikalinga ir gražu bent artėjančio mirties dvidešimtmečio proga pasirūpinti ir išleisti sekančių rinktinių raštų tomas, kuriuose tilptų visa geriausia Pulgio Andriušio kūryba.

Pulgis Andriušis skaito savo kūrybą — dail. A. Dociaus linksmas piešinys.

Writer Pulgis Andriušis reading his writings. Drawing by A. Docius.

SIUNTINĖLIS IŠ AMERIKOS

Visas aprašytas, antspaudom apmuštas, it kraitinė skrynja apkaustytas, šilkinėm virvėm apraizgytas pakietas, pagaliau, stovi ant mano stalo, sukalto iš dėžių, stovi lyg sakramentas ant altoriaus ir visa šeima nedrįsta į jį pakelti akių.

— Pakišk paduškaite, motin, gali dar šonus nugulėti misteris pakietas! — suriko Petruoka savo žmonai.

Petruokienė iš kareiviškos spintelės išsitraukė šilkinę pagalvėlę, dar iš Lietuvos išsaugotą, kuri gulėdavo Kaune ant sofos per metines šventes geriausiems svečiams pagerbti, at-sargiai pakėlė siuntinį ir po juo pakišo viršminėtąjį tautodailės kūrinį, sakytum, tik vakar dar išimtą iš Tamošaičio sodžiaus meno rinkinio. Jei neklystu, pagalvėlė dar buvo įkvėpinta.

Ir po to vėl atsitraukė penkis žingsnius atgal, idant savo kvapu neprižagtų šventenybės ir savo nešvariom rankom nesuteptų šventojo rašto, kuriuo buvo išmarginta ši sandaros skrynja.

Lyg aplink šventojo galvą nuo pakieto ėmė skliti šviesos vainikas, kuris pamažėle skaisčiu tvaskėjimu nužėrė murzinom marškom ištvarinėtus užkaborius, kur knibždėjo išvietintųjų asmenų skruzdėlynas.

Kaimynų barniai ir vaikų klyksmas Petruokų ausyse virto vargonų muzika, retkarčiais praskiedžiama cimbolų ir arfų balsynu, o vyrų kanopinės tabokos dūmai pakvipo Virdžinijos hizopu; ant geležinių krosnelių čirškinamų barsuko taukų garai staiga Petruokai kvypitelėjo Cincinati lašiniaus lyg skaisčiais debesėliais, ant kurių nerūpestingai vizgia tarytum svogūnų pynės kirbinės garbanuotų angeliukų.

Prasiskyręs debesio užuolaidą, patsai Viešpats žiūri į Petruokos siuntinį ir šypsosi, tarydamas:

— Tavo prašymą liepiau patvirtinti paskutiniame maldų komisijos posėdyje, nors ir vienas komisijos narys pasipriešino, sakydamas, kad gavęs pakietėlį, ištvirksi ir pridirbsi blėdžių savo kaimynams bei valdžiai.

— Ačiū Tau ir Tavo komisijai, Viešpatie, už mano maldų įtraukimą jūsų dangiškon dienvartarkėn. Visos blėdys kyla iš biednystės ir kanopinės tabokos!

Trumpai tariant, Petruokos buvo devintame danguje, jei tiek iš viso yra dangaus aukštų, nes vis tiek, kiek jų bebūtų, jie jautėsi esą pačiam viršiausiame, ir dar ant stogo!

Atplėšę rankas nuo akių, pamažėle priprasdami prie šio tvaskinamo spindėjimo, jiedu nuėjo į prausyklą, nusimazgojo rankas, jas ištrynė kvepiančiais aliejais, užsimovė dar iš Lietuvos sutaupytas zomšines pirštines, ap-sivilko šventadieniniais drabužiais ir po to kojų pirštais prisiartinė prie pakieto, atidarė jį ir apmirė, drebedami, kad nepavirstų druskos milteliais, — tiek tenai buvo gėrybės!

Visiems daiktams pirmininkavo stora lašinių paltis, apsipylusi riebiais prakaito lašais, mat, nuo kelionės buvo vargšė nusikamavusi!

— Motin, išimk tą staldengtę, kuria apklo-davom kūčių stalą Lietuvoje ir, nušluosčiusi prakaitą, suvyniok paltį sausai, kad negautų slogos! — tarė Petruoka, jau trys metai, kaip nematęs tiek lašinių vienoje krūvoje.

Jeigu lašiniai pakiete pirmininkavo, tai 20 dėžučių Camel sekretoriavo ir, galima sakyti, ėjo kasininko pareigas, nes jis Petruokai inėš į išdą pusanthro tūkstančio markių. Toki gražūs rusvi kupranugariai, lyg tie, kuriais jojo trys išminčiai į Betliejų pagarbinti kūdikėlio dovanomis, bet dabar, jodami pro šalį, užsuko pas mane į lagerį ir atidavė savo lauktuves man, Petruokai iš Kimsaraisčio, o ne kūdikėliui, kuris labai ir nenusimins, nes dar per mažas, kad jo silpni plaučiai pakeltų stirpų Camel dūmą.

Po to sekė blizgančios kavos pupelės (eis į apyvartą kaip tepalas valdžiai), nutekinti cukraus kūbai (asmeniniam pasismaguravimui), sniegalčiai miltai (pyragams ir per didžiasias šventes, atvažiavus nusibaigusiems giminaičiams iš prancūzų zonos), sviestas su klevo lapeliu (nelabai skanus, bet sveikatai nekenkia), dantų šepetėlis (padovanosiu R. Kryžiui ir neturtingiems studentams per pusę), degtukai (be reikalo tik užima kraunamąją erdvę pakiete, nes turiu tokią gerą benzinką, kad ir ne gėda būtų uždegti cigaretę pačiam Trumanui) ir viena maža bonkutė aprašyta smulkiais raidėmis.

— Sakyčiau degtinė, bet iš tokio indelio ir uodui nepakaktų nusigerti, ir, be to, dar ne skystimas, o ropelės — samprotavo Petruoka.

— Tai gal lapėms tručyt? — išiterpė žmona.

— Padovanosim lagerio ambulatorijai, tegu tručija, ką nori! — išrišo ginčą Petruoka, atidėjęs į šalį bonkutę.

Už atsknojusios dėžės dugno gulėjo pasislėpęs dantų pastos vamzdelis.

— Lašiniai geriausia dantų pasta, atiduosim šį vamzdelį brolio šeimai, — tegu valosi nuo avižų prakiurusius dantis — susigraudeno Petruoka.

Pakieto pasterbliuose bei atplaišose surastas adatas, sagas, aplikus, sankabėles, smeigtukus Petruoka, pasitaręs su žmona, nutarė paaugoti Lietuvos vadavimo veiksniams.

— Moč, ką tu darai, ar protą tau susuko turtai? — suriko Petruoka, pamatęs, kaip žmona stengiasi kartoninę dėžę sukišti į krosnį.

Vyras patvarkė taip, kad už vieną kupranugarinę cigaretę, nusamdęs vokių, padirbdino specialią lentynėlę prie lempos, kur užkėlė pakieto dėžę visų atsilankančiųjų parodai bei pavydai.

— Tegu varvina seilę driskiai, žiūrėdami į mano pusbrolio amerikono siuntinį. Profesoriai, daktarai... Kas jūs šiandien prieš Petruoką, kuris Cincinatyje turi savo giminę? — ėmė smarkauti Petruoka.

Eidamas koridorium, pakišo koją komiteto pirmininkui, kuris lyg afidevitas išsiplėtojo ant drėgno cemento su visais valdžios popieriais ir pečentimis.

Po to, užbėgęs į R. Kryžiaus kambarį, išmaišė visus Balfu skudurus, raštininkui papylė rašalą ir, su adata pradurstęs dėžutes, paleido

ant grindų kondensuotą pieną ir pro atvirą langą išbėrė visas ankietas. Be to, pirmininkui atsistojo ant skaudžiausio vištakio.

— Kas jūs prieš mane? Ubagai, atlapaketurkiai! — šaukė Petruoka, degdamas Camel ir dėdamas abi kojas ant valdžios stalo, kur gulėjo tautiečių nužeminti prašymai.

— Kas atsitiko mūsų Petruokai, ar tik nebus spraktelėjusi viena spiruoklė? — baimingai traukdamiesi į pakampes, klausinėjo tautiečiai.

— Siuntinį gavo iš Cincinati! — tyliai per kambarį prabėgo gandas.

— Jeigu jau siuntinius gauna, tai jam viskas galima... — linguodami galvas kalbėjo R. Kryžiaus raštininkai ir prašytojai.

Petruoka patraukė giliai kelis Camel dūmus ir ėmė kristi, kristi į duobę, kurios dugno, rodėsi, per amžius nepasieks.

Ir pabudo.

MELAS MELUI NELYGU

(Vyties Kryžiaus kavalieriaus pasakojimas)

— Pati pavasario šlapdriba 1919 metų kovui įpusėjus, — nei rogių, nei ratų kelias, geriau sakant visišką bekelę. Ir N. miestelio lietuviškoji savivalda bei savanorių-partizanų štabas tokiu metu nusprendžia mane su drauge pasiūsti į tolimą Kauną pas ministerį pirmininką Slezevičių paprašyti pagalbos mūsų kiams, valantiems mūsų gražųjį šiaurųčių Lietuvos kampelį nuo plėškaujančių rusų karo belaisvių, nuo bolševikų, vokiečių ir vietinių raudonsnapių. Siaurasis geležinkelukas buvo išimtinioj vokiečių armijos valdžioje, civiliams visiškai neprieinamas, vadinasi, teliko amžiais lietuvio išbandytas susisiekimo būdas — pasikinkyti nuo kojų nuvarytą kuinapalaikį (kad tokiu nesusigundytų net ir raudonarmiečiai) į išklerusį vežimuką ir leistis į pietvakarius.

— Nors dėl dar apstaus sniego galėjom drąsiai kinkytis į roges, tačiau pasirinkom mėšlinas vežėteles, mat gi, ratai daug universalesnė traukos priemonė, tinka lygiai purvui, lygiai sniegui.

— Bet, sakysite, kodėl į tokią oficialią delegaciją štabas nutarė siūsti mus, jaunas studentes, kai visuose Lietuvos keliuose slampinėjo giltinė? Savanorių vadovybė, mat, laikėsi senos žmonių išminties "kur...s nepraeis, moteris praeis". Kas be ko, reikėjo šiek tiek ir drąsos.

— Apsirengėm beveik skarmalais, giliai apsimatojom palaikėm skarom, prieš moterišką prigimtį apsibiaurinom veidus, aš, be viso to, dar apsimečiau kurčia. Šios atsargos priemonės buvo mūsų išganymas, ypač kad po šienų ir šiaudų pakratais laikiau paslėptus iš vokiečių už lašinius išmainytą parabelį ir šovinius, o taip pat ir karinį Lietuvos žemėlapi, kad nepaklystum ilgoj, nežinomoj kelionėj.

— Pravažiavus Panevėžį, mus sutabdo keturi ginkluoti bolševikai. Tačiau aš nė nemaniau stabdyti arklio, kai jie ėmė totoriškai keiktis, apsimesdama jų visai negirdinti, ir vis stumiuos į priekį. Aiškiai girdžiu, kaip jie man liepia

vežti juos ten ir ten, bet matydami, kad į juos jokio dėmesio nekreipiu, numoju rankom ir nuėju savais keliais.

— Maždaug per savaitę atvažiavom Kauną, niekas nepriima nakvoti su arkliu ir vežimu, tik vargais negalais mus priglaudė vienas Senamiesčio žydas vežikas. Mano bendrakeleivė giminiavosi su žymiu kauniečiu, tad per jį gavom audienciją pas ministerį pirmininką, neturėdamos jokių raštiškų įgaliojimų (juos buvo pavojingiau vežiotis, negu ginklus), viską išsakėm žodžiu, jis kantriai mus iš klausė ir po to... lyg šaltu vandeniu perliejo! Girdi, tęskite darbą savomis jėgomis, mes patys nič nieko neturim, nėra ginklų, nėra pinigų, jokios paramos negaliu jums suteikti, išskyrus...

— Čia jis atidarė duris į gretimą kambarį, kuris buvo mūryte primūrytas žalių, geltonų, baltų atsišaukimų-proklamacijų, ir pasakė: štai visa mūsų parama ir turtas, imkit, kiek tik pavešit!

Išeidamos iš ministrų kabineto rūmų gatvėję pažvelgėm į sargybinius. Be vokiškų šautuvų ir balto rankovinio raiščio, jie nieko daugiau kareiviško neturėjo. Kaimiškas apavas, artojiškos milinaitės, maukšlinės kepurės kaip ir mano tėviškės savanorių, nors ir kauniškiai čia saugojo aukščiausią Lietuvos valdžią. Tatai mus gaudžiai nuteikė, bet drauge ir paguodė, sutvirtinant ryžtą gintis savomis jėgomis.

— Išėjom gatvėn tempdamos vos teapabinamus proklamacijų pūdus. Dar užsukom į Generalinį Kariuomenės štabą, kur siuvinėjo koridoriuose caro armijos uniformom apsivilkę karininkai, išpasakojom ir jiems savo pasiuntinybės tikslą, bet ir čia gavom tą patį atsakymą: rinkit savanorius ir toliau, ginkluokit juos ir siųskit mušti priešo, bet kol kas pagalbos negalim jums duoti. Atrodė, mūsų tokia pavojinga kelionė bus buvus nereikalinga!

— Grįždamos namo pačiame pavasario polaidyje, be parabielių ir žemėlapių, dabar vežėmės dar kelius maišus atsišaukimų, raginančių vyti lauk bolševikus, stoti savanoriais, neduoti jokiems atėjūnams rekvizicijų.

— Ir vieną dieną netoli Žaliosios Girios vėl mums pastoja kelią keturi sovietai, liepdami vežti juos ten ir ten. Dabar atgavau amą ir gražią rusų kalbą (buvau studijavęs Maskvos universitete) ėmiau meluoti. Ši sykį nieko nepadėjo. Įsodina mūsų vežiman tris kareivius ant proklamacijų maišų (parabelį buvau isikišęs už storos kaimiškos kojinės), ir klampoju purvynu toliau. Įsukus Žaliojon Girion, vėl ėmiau bandyti savo gražbylostę, girdi, mano vyras grįžo sunkiai sužeistas iš karo, dabar paliktas namie be priežiūros, važiavau į Panevėžį vaistų, kaime siaučia gripo epidemija, pasigailėkit ir paleiskit mane, juk jums nebus sunku pasi-gaut kita pastotė, esat ginkluoti...

— Gi, žiūriu, ima ir patiki mano pasakomis. Pasičiupe šautuvus, nuėjo tykoti sekančio pavėžninko. Valandėlę palaukus, man į galvą šauna keista mintis. Išsitraukiu iš užu kojinės pistoletą ir paleidžiu į orą seriją šūvių, kad bolševikai nesusigalvotų grįžti atgal. Išleidus visus šovinius, pakišau ginklą miške po samanom, ir važiuojam toliau. Tik tada, girdžiu, visa Žalioji ima šaudyti. Pradžioj maniau, jog tai buvo mano šūvių aidas, bet, gerai išiklausiusi, girdžiu, tie traškūs aidai nė nemanom

nutilti, tra-ta-ta-tra-ta-ta, be galo be pabaigos. Ir kelio dešinėj ir kairėj, tolimi, artimi. Tai mūsų savanoriai atsiliepia! Pasijutom, jog esam ne vienos...

— Grįžau atgal, pasiėmiau ginklą, ir po to be nuotykių parvažiavom namo. Į mūsų seklyčią sugūžėjo šimtai jaunuolių pasiklausti ką man pasakė Kauno valdžia. Ėmiau aiškinti, kad jie tenai jau turi didžiulę kariuomenę, visi puikiai apsiginklavę, varo bolševikus lauk, netrukus ir mums atsiųs pagalbą, greit gyven-sim ir valdysimės, kaip mums patinka. Kaune mačiau net aeroplanus, kareiviai mokinas šaudyt iš didelių patrankų, priešai bėga viens kitam mindami ant skarmalų, mesdami purvan ginklus. Mes tik kol kas dar pasitempkim vietoje, organizuokimės...

— Taip man patarė šnekėt mūsų partizanų štabo vadas, kai jam buvau smulkiai papasakojusi liūdnas naujienas iš ministerio pirmininko ir Generalinio Štabo Kaune.

— Kaimiečių entuziazmas buvo nepaprastas po mano kalbos, štabas veikė dieną naktį, dėl kiekvieno už kiaušinius ir lašinius išmainyto vokiško šautuvo varžėsi keli ūkininkaičiai, atjoję į mūsų kiemą savais arkliais, kuriuos buvo nusiėmę nuo banditaujančių praėjūnų. Darban išitraukė net piemenys ir piemenaitės. Jiems labai patiko spalvotos lietuviškos proklamacijos, jų prisikimšdavo pilnus užančius, paskui nemačiomis jas igrūdavo bolševikams, vokiečiams ir vietiniams raudonnosiams į kišenių, sukeldami didžiausią paniką, spausdintu žodžiu parodant, jog Lietuva jau yra puikiai susiorganizavusi.

PURIENOS PO VANDENIU

Išsikišo tais metais ankstyvas pavasaris. Grįžęs namo Velykų atostogoms, radau sniegą jau nuvarytą, tik Pagrabių skardžiuose, virtusiuos į žiemius, dar bolavo susigulėje lopiniai, be šilto lietaus iš tenai neiškrapštomi iki pat Sekminių.

Į giedrą dangaus skliautą garavo piliakalnėliai, tėkmės, paežiai, dubulės ir darymėliai, kuriuos šilta saulė dabar kaitino nuogut nuogutėlius, kai jie be žiemos nuslėgtų paslėpsnių neturėjo kuo kitu gražiau pasipuošti prisikėlimo šventėse. Tiktai pakiliuose gojuose beržų tošys svaidėsi blykčiais per laukų pilkumas.

Iš autobusų stoties eidamas namo, stabteriu and Pagrabiškio, iš kur keleivį pirmą kartą pasveikina Silio ežeras. Ledaplėšis jau ėjo galan, ties Didžiolaikių meldynu dar laikėsi pavienės krygos, įaugę pernykštėse nendrėse, pačiuose vandenių plotuose užsiskersinės plūdavo drauge su ledais atsiplėšęs liūno gabalas, neapsisvarstydamas, kurion pusėn sukti.

Šiais metais būsiu pavėlavęs į skausmingąsias ežero apeigas, negirdėsiu prislopintų trenksmų, nematysiu, kaip nuo kranto iki kranto žaibinėm kreivėm skyla įsisenėjęs ledas, paskui tarpai užsipildo skersračiais, paskui ima trintis krygos, išitveria aplinkui priklaus ūkas, sakytum, petys į petį susikibę kovoja geležiniai vyrai.

Kad ir pieva, skirianti Silio bei Grabelio ežerus, priklauso dviem kaimams, tačiau ją vadina bendru Bikelio Darymo vardu. Dėl isukto pradalgio čia niekas neerštauja, nes kaimų ežia išėina upeliu, kuris pavasariom ir rudeniom sujungia abejus vandenius, sako, net žuvys tada pasikeičia vietomis. Iš seno jau taip suderinta, kad nuo čia kartą pasitraukęs ledaplėšio potvynis nebegrįžta atgal iki pat rudens didžiųjų liūčių, tuo duodamas pievai ženklą pradėti ruošos darbus, o jų patsai pirmasis — iškloti įmirkusį dugną purienų kilimu.

Nusileidęs pakalnėn prie upelio, net krūpterėjau.

Nuo Salos iki vajesiškinio kelio, nuo Didžiolaikių skardžių iki Pagrabiškio panuovalių tiltų tiltai purienų, visas Darymas degė saulėje gintaru!

Vėliau pieva dirbs daug išmoningiau, — kraujažolių straipsnelin pamaišys dobiliukų, pasės varpelių kuokštą, padraikys žirnikų, — o čia gi dabar, žmogau, varsnų varsnomis vien tiktai purienos, gaubtais žiedlapiais samsto pavakario saulę ir, susišildę, vėl ją paleidžia taip, jog virš Darymo viskas tik kibirkščia, liepsnojo auksu. Nebent man nesant, kas būtų nuleidęs rojų ir jį čionai tykiai padėjęs!

Rytojaus dieną lapseno leisgyvis vasaris. Per jauną beržynėlį keliute išėjęs ant Didžiolaikių kalno, pamačiau tik neramiuose sapnuose galimą reginį: ten, kur vakar palikau prikūpėjusį purienų Darymą, dabar skersai ir išilgai liūlėjo pamėlę vandenys! Silio ežeras buvo išėjęs pasivaikščioti į pievą.

Sapnas sapnu, bet leidžiuos pakalnėn patikrinti. Statų Darymo panuovalį tikrai teliūskuoja gerbenėtos vilnelės, supdamos pernykščių meldų, alksniapių bei geldelių sanplovas.

Iš žieminės stovyklos atpalaidavau valtį, apiplaukęs Straskiškes, smaугtu Priepių išliaužiau Bikelio Darymą, kur šiltos nakties priedangoj iš paežerėse sustumtų, tirpstančių ledų ir Pagrabių skardžių paduotas vanduo čionai dabar siekė ligi juostos ir buvo toks vaiskus, jog mano laivas atrodė skrenda oru viršum pievos, dugnu nepaliesdamas purienų, kietai išikibusį į velėnas ir kimsus, smurtu plačiai pražiodytų, nelaimės valandoje išsiskleidusių neįprasta skaistyste. Iš paskendusios pievos dugno su oro zirbuliukais kilo svajingas švitėjimas.

Sklandau nuo Salos iki vajesiškinio kelio, nuo Pagrabiškio iki Didžiolaikių, pro kepurę kaitina viršugalvį, kvepia lauku. Po mano skrajojančiu keltu purienos be galo, be krašto. Taip turėjo atrodyti Baltijos dugnas, kai Perkūnas sutrupino žaibu Jūratės pilį!

— Ar ne žuvis tik luokysi, bro gi? — trumpai suskamba dar neįdainuoti laukai.

Užsikabiorė ties Pagrabiškio krantu, svetimo kaimo teritorijoje, matau iš alksnynėlio per akmenis bešokuojant nedidelio ūgio petingą vyrą su kirviu už kailinių juostos.

Jo užančiai buvo plačiai išvėpę, tačiau krūtine dengė kunigiškai tamsi liemenė su uždara pakakle, nuo Adomo obuolio iki sterblės nusauguota šikšniniais bumbuliukais, ilgo vartojimo nužvilgintais, apie vidurį vienas ištrūkęs, jo vietoj išpraustas pagaliukas, kad neprasiveržtų drobiniai marškiniai. Tarp juodo kaškieto su amžiaus aptrupintu snapeliu ir stačios apykaklės žvilgėjo švariai nugramdytas veidas be ūsų, be

nieko, tiktai po kairiuoju žandikauliu rausėsi žemyn smakru gili vaga, sakytum, jisai amžinai juokiasi.

Tačiau atsisėdęs panovaly ant įkaitinto akmens, anas ėmė šnekėti visai nesirengdamas juokauti. Matydamas, kad su nepasitikėjimu žiūriu į jo aštrų kirvį, pradėjo lyg ir teisintis:

— Dykam laiko pras'kišus, aisiu, sakau sau vienas, ja gal gi Priepių ladalapšys bus kur ašpjojys alksniokū, sakau, sukaposiu kūlaliams, bro gi, nes'mėtys man pievaj; sopa širdi, kai šianapjūty dalgės ašmenys ats'daužia šakigalin ar akmenin, kur gi takioj bepinigėj nusi-stversi naujū? Ir da tuo pačiu išsiruošimu, sakau, padaužysiu gurvolius ir išmėtysiu iš pievas akmenis, kal arys da aikštėj, ja kai pas'kels žala, tai ir keliaklupsčias neišrunkiasi.

Po šios ižangos jisai griebė pajuostin, maniau, trauks taboką pirmai pažinčiai užantspauduoti, bet tuo mostu žmogėns tiktai nutvėrė už penčio kirvį ir kotu mostaguodamas į apsemtą pievą ėmė taip plūstis, kad laukiau, kada jis svies į mane savo baisingąjį ginklą.

— Va ir pritaisė tau, Grikiapeli! Pieva tava, ja ineit nelaidžia, kad tu sukirmytum! Matė kas kadū, kad ladaplašiui išėjus, jau pupurienom keliuntis čia vėl grįžtų unduo, ragis, Siliui negana vietos terpėj Piliakalnio ir Didžiolaikių, — ne, matai, anas asigeidia, kad tau graužmas, da pajuokt Grikiapelį!

Grikiapelis, — dėkui jam už pavardės pasisakymą, — pakilo nuo akmens, vis dar mataruodamas kirvakočiu, priėjo prie valtės, batu pasirėmė ant briaunos ir koliojosi toliau. Laukiau, kada ir man ateis eilė atsiimti dalį už svetimos pievos "išbraidymą".

— Ladu plėšiant rudeniom asipaliūtijus, ašei ataduodu valiū, darykit su mana pieva kū norit, ale gi, judošiai, kai ruošias pas'kelt diegai, tadū aplaist man undeniu! Nugulas man, išgleizas, ja pradžiuvus, nekrikštai, kai kelsis vikšvas ir arkliadunčiai! Nebėr man šiamet gyvenimo, ir graužmas da čia man nešia aps'dairyt, būč' lig šienapjūčia nars ramiai miagojys, jei dabar nematys biadas prakeiktųjų man pritaisytas!

Niekuo negalėdamas Grikiapeliui padėti, pasiūliau užrūkyti.

— Kažna gi, prie pirktinių nepratys, ja ir teip nelabai insmakys.

Užsikišo kirvį užjuostin, atsisėdo valtės prieky ant skersinio, ilgai šluostės vis dar iš pykčio drebančias rankas ir, atsipalaidavęs žandinę raukšlę tarė:

— Jeigu jau teip užsipuoli, ponas...

Jam belipant, laivas atsoko nuo panuovalio ir, pašliaužęs keletą žingsnių, vėl pakibo virš paskendusio pasaulio.

Giliai užsitraukęs, Grikiapelis ėmė kosėti, paskui tyliai rūkė jo burnai per mažą krominį papirosą, vis žiūrėdamas į dugną, kur dabar, saulei nusistojus pačiuos apypiečiuos, vandeniui visai nurimus, purienų tvaskėjimas buvo nesuvaldomas.

Išžiūrėjęs į gelmes, žiaurusis pievos savininkas nieko nebešnekėjo, net nepasigedo, kai nejučiomis nukrito jo nebaigto rūkyt papiroso tūtelė, minkštai palietus vandens paviršių, o paskutinio gyvo dūmo striūgelė išsivaikščiojo pažemiais, net nepakilus oran.

— Daltogi, bro, gražu... — atsiduso Grikiapelis, neatplėšdamas akių nuo purienų po vandeniu.

KRYŽKELĖ

Įvažiavau į miesto centrą ir pati nepajutau, kaip pradėjau šypsotis. Šešeri metai! O praėjo jie, atrodė, ir lėtai, ir greitai. Dabar dairiausi į skubančius žmones, iškabas, ilgas automobilių eiles, ir visko atrodė daugiau, tirščiau, negu buvo likę atmintyje iš studijų dienų. Gal tą patį išpūdį didino praleistas laikas mažesniame miestelyje, dėmesį daugiau nukreipiant į savo naujo, prestižinio darbo problemas ir aplinką, negu į supančią gamtą ir gyvenimo kasdienybę?

Kai šio savaitgalio metu išengiau į seniai bematytus savo jaunystės namus ir puoliau į tėvų glėbį, viskas atrodė taip artima ir sava. Mano darbovietė, kurios kvietimą tada priėmiau vos baigusi mikro-biologiją ir gavusi puikias savo universiteto rekomendacijas, buvo tolumoje Kanados šiaurėje.

— Toli išvažiuoji, dukrele, — gailėjosi mama, nors labai didžiavosi mano paskyrimu. — Retai bepasimatysime.

— Nebūtinai, mamute, — raminau tiek ją, tiek save. — Ten labai graži gamta, atvažiuosite vasarą per tėvelio atostogas, juk šiaurė turėtų būti mums visiems artimesnė, negu šiltoji Kalifornija.

— Tai tiesa, bet čia jau gražiai išikūrėme, pripratome, turime mielų draugų, o gal truputį ir sutingome...

Laikui bėgant, kai matydavausi su tėvais per vasaros atostogas, keliavome ir gėrėjomės didingąja Alaska, ilsėjomės prie jaukių ežerėlių žalių eglių pavėsyje. Syki aplankė ir brolis su draugu, irgi neseniai pagal tėvų norą pabaigęs mokslą praktiškoje verslo srityje.

Ar pasiilgdavau namų? Pradžioje, tur būt, ne, nes gyvenimą labai užpildė nauja aplinka, atsakomingas darbas, o gal ir įgimtas santūrumas, knygų ir vienumos meilė. Bandžiau draugauti su vienmečiais mokslininkais, bet tikro jaunumo trūko, vien laiškuose rasdavau šiltą nuotaiką, žinias apie draugių meiles ir vestuves, stovyklavietes, bei visokius suvažiavimus.

Tačiau dabar, važiuodama savo jaunų dienų gatvėmis, netikėtai pajutau, kad iš tikrųjų gal jau labai daug laiko buvo nubėgę pasroviui. Kai skaitydavau, deja, vis retėjančius ir trumpėjančius laiškus, atmintyje neišvengiamai iškildavo Vido paveikslas. Gražus pažiūrėti ir smagus prisiglausti buvo tas amžinai optimistiškas kiek vyresnis lietuvis, pasirinkęs architektų kelią, bet vis neišvengiamai sugrįždamas prie tapybos, jo žodžiais “vien poilsui, nes iš to nepragyvensi”.

Āpsisprendžiau šią vasarą dalyvauti lietuviškame “Mokslo ir Meno simpozijume”. Kvietimą gavus lyg atgijau, pradėjau rimtai ruošti savo gal tik siauram rateliui suprantamai temai, daug turinčiai bendro su naujais moksliniais laimėjimais, bet mažai dominančiai platesnė visuomenė. Gi tą visuomenę visad mačiau per savo tėvų akis. Raminau save, kad būryje senų kolegų, kad tokiam suvažiavime vėl pamatysiu daugybę senų draugų ir draugių, o gal net ir Vidą.

Kadaise, kai išsiskyrėme, nemaniau, kad jo taip pasigėsiu, kad tylus skausmas lydės per visus šiuos metus. Mano motinai jis nepatiko. Sakė, man per senas, o ir karjeros niekad nepadarys, jei iki šiol nebuvo pastebėtas. Neužmiršdavo mudviejų draugystės metu vis pasijuokti, kad jis vis graibosi už “tų savo paveikslukų”, lyg neužtektų jam save išreikšti architektūroje.

Neėmiau tada per daug į širdį tų pastabų, nors ta jo meniška siela kažkaip tikrai nesiderino prie mūsų namų gerbūvio siekiančios atmosferos. Juto tai ir Vidas, kartais po motinos pastabėlių nukreipdamas žvilgsnį į mane, tarsi laukdamas užtarimo. Tik kai būdavom dviese ir jo rankos apkabindavo mano liemenį, visos problemos kažkur pranykdavo.

Vakar, po džiaugsmingo susitikimo ir jaukios vakarienės namie, motina vėl pradėjo savo mėgiamą pokalbį apie mano ateitį.

— Kaip tavo gyvenimo romantiškoji pusė, Gailute? Niekad nepasakoji mums apie savo laisvalaikį, visad apie darbą.

— Nėra ką daug pasakoti, mama. Priklausau vienam klubui, bet ten renkasi arba už mane daug jaunesni, arba jau šeimas sukūrę mokslininkai.

— Juk Kanadoje yra daug lietuvių. Kodėl su jais nesusitinki, ar mieste nėra organizacijų?

— Yra, buvau nuvykusi į sekmadieniais ruošiamus subuvimus, bet ten tikrai man buvo neįdomu: iš skautiškų eilių išaugau, o pensininkų organizacijoms dar per anksti...

— O metai visgi greitai bėga, Gaile. Dabar turėsi progą apsidairyti tarp sau lygių ir išsilavinimu, ir padėtimi. Laikyk akis plačiai atviras.

— Ką tu čia dabar... — išterpė tėvas. — Kai sutiks sau tinkamą, nereikės nė raginimų.

— O kai turėjau nusižiūrėjus Vidą, tu vistiek nebuvai patenkinta — nusiskundžiau.

— Vidas!.. Nepatiko man tas vyras, daug už tavę vyresnis, ar ne dešimčia metų. Nei architektas, nei dailininkas, iš ko pragyvensit?

— Eisiu pasižiūrėti jūsų sodo, — greit tada pakeičiau temą, nes staigus liūdesys vėl grįžo į širdį. — Vėliau norėsiu geros arbatos.

Staigiai nusileidusi vakaro vėsa kiek gražino pusiausvyrą. Tėvas mėgo augmeniją, žinojo jų vardus, kas tinka, kas netinka šiam kaprizingui klimatui, kur dieną karštis verčia slėptis šaldomuose namuose, o naktį temperatūra taip

staigiai krinta, kad pagal vieną madingą posakį, “čia yra vienintelė vieta pasaulyje, kur žmogus gali mirtinai sušalti po žydinčiu rožių krūmu”. Gal kiek ir perdėtas tvirtinimas, bet jame yra tiesos, nes iš tiesų nevisos gėlės ištengia bujoti šioje padangėje.

Netikėtai Vido paminėjimas vėl priminė man prieš šešis metus buvusį pokalbį šeimos ratelyje.

— Gailute, man atrodo, kad tu per daug išivėlei su tuo ponu Vidu. Sekmadienį man draugė pasakojo, kad jis syki jau buvo vedęs, bet žmona jį pametė ir pabėgo. Draugė nebuvo tikra, bet būk tai girdėjusi ir apie jų vaikus.

— Taip, Vidas man minėjo, kad pergyveno vienas nelaimingas vedybas. Apie vaikus nieko nežinau.

— Turėtum pasitikrinti, jei reikalai eis rimtyn. Kas nori svetimų vaikų...

— Būtinai, mama. Būk rami.

Studijoms einant prie galo, su Vidu rečiau susitikdavau, bet jutau, kad jis mane tikrai myli. Kažkodėl tuo didžiavausi prieš drauges, kai jos man pasakodavosi apie savo jaunus kurso kolegas, apie planuojamą bendrą ateitį. Kokios ateities galėjo tikėtis tie jauni, be santaupų, be pasiturinčių tėvų, nepraktiškas profesijas pasirinkę studentai? O gal motina jau ir man buvo įkalbėjusi prabangos svarbą ir palaimą?

Baigiau mokslus ir gavau netikėtai viliojanti pasiūlymą dirbti beveik savystoviai savo mėgiamoje biologijos srityje. Vidas nebuvo sužavėtas neišvengiamu išsiskyrimu.

— Gailute, brangioji, aš nenoriu tavęs išleisti iš savo akių nei vienai minutei.

— Aš gal tik vieniems metams, pasitaupysiu kiek pinigų ir grįšiu.

— Argi pinigai svarbiau už meilę?

Nutilau ir tą vakarą ilgai galvojau. Iš tikrųjų, kas buvo svarbiau? Kodėl kitoms draugėms nekilo tokie klausimai? Ne, meilė ir man buvo svarbiau, ar ne?

Mačiau nerimastį Vido akyse. Bandžiau jį užgniaužti švelniais apkabinimais; karšti bučiniai buvo nuostabiausias vaistas.

Aną lemtingą vakarą Vidas ir vėl kažko buvo neramus. Grįžome iš linksmo subuvimo draugų namuose, kur atšventėm gimtadienį. Vakaras buvo ramus, nuo vandenyno nepūtė joks vėjelis.

— Gailute, aš noriu šį kartą kalbėtis visai rimtai. Tik ką lankėmės šeimoje, kurioje ryšku gražus sugyvenimas. Norėčiau tokios laimės ir aš, bet... prieš kalbėdamas apie mudviejų bendrą ateities kelią, turiu tau pasakyti vieną svarbią paslaptį, kurią esu nuo tavęs nuslėpęs.

— Juk žinau, kad buvai vedęs.

— Tai tik pusė paslapties. Turiu sūnų, apie kurią niekam nepasakoju, nes jis yra invalidas. Vežiojamas kėdėje ir yra praradęs normalią kalbą, nors viską supranta.

— O, Viešpatie...

— Taip, plyšta širdis į jį žiūrint, bet mano pagalba jam tegali būti labai ribota.

— Kur jis randasi?

— Kaimynė, sena našlė, juo rūpinasi už didokus pinigus, nes aš gi turiu kasdieną vykti į darbą. Kai pamilau tave, padėtis susikomplicavo, nes nebuvo tikras, ar tu norėsi tokių vedybų, nors iš tiesų aš iš tavęs nereikalaučiau sūnelį prižiūrėti, rastume kitus būdus.

— Kokius būdus?

— Samdytume slaugę visai dienai, o gal rastume ir tokią, kuri drauge gyventų. Suprask mane, jis mano nelaimingas vaikas, aš gi negaliu jo išsižadėti.

— O jo motina?

— Ach, motina... Seniai išsikėlė į rytinį pakraštį ir susirado kitą vyrą. Gal kada gailėsis, bet dabar neatsiliepia.

Susiėmiau galvą rankomis.

— Vidai, Vidai, kodėl man to niekad nepasakojai?

— Kažkaip atrodė svarbiau pirmiau susigyventi, viens kitą pažinti. Atspėti, ar mūsų meilė tikra ir amžina. Juk žmogus nežinai, kokius šposus gyvenimas ateityje gali iškirsti. Syki apšvylęs, norėjau prieš siūlydamas santuoką artimai padraugauti. Tu tokia jauna, graži ir gabi. O gal aš nešiojau baimę tavęs netekti per anksti viską atidengdamas, kas žino? Tavo studijų baigimas ir gautas darbo pasiūlymas tolimoje Kanadoje pagreitino mano išpažintį.

— Vidai, viskas, ką dabar pasakei, man yra tokia didelė staigmena, kad nebetelpa galvoje. Neturėtum reikalauti atsakymo šiuo momentu, noriu, kaip čia sakoma, "išsimiegoti ant šios problemos". Rytoj sekmadienis, susitiksime bažnyčioje, gerai?

Prisiglaudžiau tada prie jo visa virpėdama, bet atsakymo širdyje tikrai nežinojau. Jutau, kad pasaulis apsivertė aukštyne kojomis, kad stoviu liepto viduryje ir nebežinau, kurioje pusėje krantas.

Tai buvo pirmasis smūgis, kuri patyriau savo gyvenime. Seniau viskas būdavo taip savaime aišku, kad nereikėdavo nei tėvų patarimo. Pasirinkusi studijuoti tokią visų nuomone sunkią sritį, dar labiau įrodžiau savo subrendimą. Dabar jau artinausi į savo amžiaus ketvirtį šimtmečio, todėl nesijaučiau vaikas, o sugebanči pati daryti sprendimus. Draugystė su Vidu, nors ir be didelio tėvų entuziazmo, nebuvo peikiama, nes visgi jis buvo lietuvis, todėl ir dabartinį iškilusį klausimą nutariau spręsti pati, be jų išikišimo, gal iš anksto nujausdama jų nuomonę.

Naktis buvo žiauri, o rytui artėjant vis dar nebuvo apsisprendusi. Namuose svetimas vaikas! — Ne taip buvau išivaizdavusi savo vedybinį gyvenimą. Giliai, giliai dar manyje kovėsi kadaise patirtas skautiškas idealizmas, artimo meilės šūkliai..., bet rytui išaušus ir dangui blaviai pažvelgus per mano langą, beveik buvau tikra, kad mano kelrodis pakrypo į tolimąją Kanadą.

Miesto centre buvo viešbutis, kuriame vyko lietuviškas šaunių profesionalų Mokslo ir Meno simpozijumas. Ši vakarą, po paskutinių paskaitų, kurių temos manęs jau nebedomino, mūsų laukė elegantiškas baras, parodos atidarymas ir vakarienė. Kai įėjau į vidų, save išdidžiai įnešdama naujausios mados rūbe, salė jau pildėsi svečiais ir viešniomis. Pagal mano pavarde ir profesinį titulą nurodančią kortelę tuojau buvo surastas mano stalo numeris ir buvau jaunos studentės nulydėta į paskirtą vietą. Ten jau sėdėjo keli, bet didžiuma dar sukinėjosi prie baro, sveikindamiesi ir berdami vieni kitiems komplimentus.

Prisistačiusi ir numetusi ant kėdės lengvą apsiaustą, nutariau ir aš pasirūpinti stiklu vyno. Besidairant kolegų, staiga sustingau, kaip įdiegta, — man iš tolo draugiškai mojo Vidas. Šeši metai jį padarė dar patrauklesniu, o dabar taip madingi ilgesni plaukai gerai derinosi prie kiek papildėjusio stuomens. Truputį krūptelėjau, matydama jį bandant skverbtis pro susigrupavusius dalyvius mano pusėn, bet visgi sugebėjau padaryti malonią šypsena.

— Gaile, Gailute, — suspaudė mano ištiestą ranką prisiartinęs Vidas, — senoji mano meile! Taip seniai nematyta, o vis tokia pat graži ir žinanti savo vertę! Tiek daug metų! Ar mane kada prisimeni?

— To tai nei tau, nei sau neprisipažinsiu!

— Kaip gyveni?

— Kągi, esu tikrai paskendus darbuose Kanadoje, bet noras visus pamatyti — nugalėjo. Kaip malonu ir netikėta tave čia sutikti! Kaip einasi, ar klauseisi mūsų gudrių paskaitų? — Juokavau kiek nenatūraliai.

— Negalėjau, turėjau sėdėti parodoje prie paveikslų, esu išstotęs keletą savo kuklių darbų.

— Nežinojau, būtinai turėsi parodyti.

— Būtinai, būtinai, — ir staiga, lyg ką atsiminęs ėmė dairytis aplinkui. — Noriu suvesti su savo žmona, ji sena tavo skautystės dienų draugė!

Kažkaip nutirpau viduje, bet lūpos, tikėjau, šypsojosi. Vidas jau mojavu baro kryptimi, iš kur tuoj pajudėjo tamsių plaukų moteriškė. Kai priėjo arčiau pristatymas nebuvo reikalingas, abi puolėm viena kitai į glėbį.

— Aldona, ar tai tikrai tu?

— Tikrai, tikrai, Gailute! Koks malonus siurprizas!

— Mielos draugės, kol išsišnekėsite, aš bėgu jums atnešti po gėrimėlį! — Vidas švietė pasitenkinimu. — Gailute, ar vis dar mėgsti tą saldujį?

— Vis dar mėgstu, Vidai.

Minutę žiūrėjom viena į kitą su tikrai nemeluotai draugišku smalsumu. Vido žmona! Ta pilka skautiška pelytė, visad pareiginga, visad su nerūpestingai susegtais užpakalyje plaukais, dabar elegantiškai didelėmis bangomis krintančiais beveik iki pečių.

— Koks netikėtas susitikimas, — dar kartą draugę apkabino Aldona. — Žinojau tik, kad gyveni ir dirbi savo srityje Kanadoje, bet, žinai,

susirūpinusi vaikais ir Vido paroda visai nežinojau, kad ir tu čia būsi. Juk neišvažiuosi neaplinkiusi mūsų kuklios buveinės?

— Ne, tikrai ne! — Staiga nutilau, prisiminusi savo meilės istorijos galo priežastį. — Vaikais? Ar galiu paklausti, kaip laikosi tas vargšelis invalidas, apie kurį man Vidas pasakojo? Antrasis, tur būt, judviejų?

Aldona sustojo, kaip nudiegtas ir išmeigtas akis į mano veidą. Lūpos nervingai timptelėjo.

— Tai jis ir tau pasakojo apie invalidą sūnų?

— Taigi, labai seniai, kai mudu kiek draugavome, ar nežinojai?

— Žinojau, kaip nežinosi... Matai, po kokių metų nuo tavo išvažiavimo mudu irgi pradėjom draugauti, liūdna buvo žmogui vienam. Atrodo, susigyvenome ir pripratome būti drauge. Puikus žmogus ir vyras, visos draugės man pavydėjo ir vis pasakodavo apie tave... jo meilė tau... Vieną vakarą Vidas staigiai paklausė ar sutikčiau būti jo žmona, bet sakėsi užslėpę vieną savo gyvenimo faktą, kuris galįs mane išgąsdinti. Taip, tai buvo ta pati pasakėlė apie kėdėje vežiojamą jo invalidą sūnų...

Stojo tylos minutė. Aldona žiūrėjo tiesiai į mano veidą. Paskui palenkusi galvą ir pritildytu balsu sušnabždėjo:

— Matai, Gaile, visa paslaptis buvo tame, kad to invalido sūnaus jis niekad neturėjo... Kartą apšvylęs pirmąją žmoną, jis sugalvojo šitaip išbandyti savo mylimosios širdį. Keistas tai būdas, bet tokia buvo jo apsigynimo taktika. Kaip matai, manęs tai neišgąsdino.

NAUJOS KNYGOS GAUTOS PARDAVIMUI:

Marijaus Blyno "Lietuvos senovės paminklai", 262 pusl. gausiai iliustruota, su visų Lietuvos senovės pilių istorijomis. Išleido Kęstučio Jeronimo Butkaus Fondas. Kaina 10 dol.

P. Bagdono "Likimo antspaudas", eilėraščiai. 114 pusl. Kaina 5 dol. Išleido Kražiškių Samburis, Čikagoje.

Knygos skyrius "Ka šerdis prabela" — poezija žemaitiškai.

Leonardo Šimučio "Ilgesio valandėlės", eilėraščiai. 227 pusl. Išleido Leonardas J. ir Zita Šimučiai (vyriausias sūnus ir marti). Kaina 10 dol.

Vytės Nemunėlio "Meškiukas Rudnosiukas", muzikalinis vaidinimas vaikams. 44 pusl. Muzika Giedrės Gudauskienės. V. Stančikaitės iliustracijos. Išleido G. Gudauskienė, Los Angeles, CA. Leidinys labai pravartus mokykloms, jaunimo organizacijoms. Kaina 8 dol.

Aurelijos Balašaitienės "Skeveldros" — 425 pusl., kaina 10 dol.

Visos knygos gaunamos "Lietuvių Dienų" redakcijoje, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029; tel.: (213) 664—2919.

Užsakant paštu pridėti 1 dol. persiuntimo išlaidoms.

Kas svarbiau — TIESA AR MEILĖ?

Lietuvių evangelikų atstovo kun. dr. Eugenijaus Gerulio žodis, tartas katalikų bažnyčioje iškilmingų pamaldų metu, minint Lietuvos Krikšto jubiliejų St. Petersburge, Floridoje 1987 m. gruodžio 6 d.

Laisvojo pasaulio lietuvių evangelikų vardu Krikšto jubiliejaus proga turiu garbės ir didelį džiaugsmą nuoširdžiai visus pasveikinti ir palinkėti mums visiems broliškos vienybės Kristuje.

Pats Viešpats sako: Tegul visi bus viena, kad pasaulis pažintų ir įtikėtų!

Stovėdami ant ekumeninio tako ir siekdami vienybės, svarstome: kas svarbiau — TIESA AR MEILĖ?

Abu dalykai yra svarbūs, tačiau šv. Raštas nurodo, jog pirmumas priklauso MEILEI. Šv. Augustinas sako: "Būtinuose dalykuose — vienybė; abejotinuose — laisvė; visuose — meilė!" In necesariis — unitas; in dubiis — libertas; in omnibus — caritas! Ir mūsų apaštalai Petras, Jonas, Povilas ragina, kad visų pirmiausia turėtume apsieiti meilės vieni kitiems. Tebūnie meilė virš visko, tada rasis ir vienybė.

Siekiant tiesos vieningo supratimo, protas ieško minčių ir žodžių, bet meilė juos įdiegia širdin. Meilė išpureną vienybei dirvą, kad joje dygtų proto sėklos ir neštų vienijančių vaisių. Jei dvasia gyva — ji jungia; jei meilė nuoširdi — ji vienija!

Tad savo gyvenimo pavyzdžiu neškime meilės dvasią į Bažnyčią, kad Bažnyčia sėtų vienybės dvasią į gyvenimą visai krikščionijai, visai žmonijai!

Pats DIEVAS apaštalo Povilo lūpomis sako: "Su visu nuolankumu bei meilumu, su didžia kantrybe palaikykite tarpusavio meilę. Uoliai dabokite Dvasios vienybę taikos ryšiais. Vienas kūnas ir viena Dvasia, kaip kad esate pašaukti į vieną viltį. Vienas VIEŠPATS, vienas tikėjimas, vienas Krikštas. Vienas DIEVAS ir visų Tėvas, kuris yra virš visų, per visus ir visuose!

Skeptikas atsiliepdamas gal pasakys: "Tai tik gražūs žodžiai, o kur pavyzdžiai?"

Kai iškyla gero pavyzdžio paklausa, mes tuojau dairomės į kitus, tarsi pažanga negalėtų prasidėti nuo mūsų pačių... Taigi besidairydami ar randame sektiną pavyzdį?

Taip, jį turime. Ir jis ačiū DIEVUI, yra net mūsų tarpe! 1984 m. rugsėjo 14 dieną, perimdamas vyskupo pareigas, mūsų gerbiamas ir

mylimas Paulius Baltakis **prisiekė visą savo gyvenimą skirti darbui, kad kiekvienas krikščionis supanašėtų į KRISTŲ!** Duodamas šią priesaiką, vyskupas nesidairė aplinkui, ieškodamas pradininkų kituose, bet **pats save pašventė tikslui ir misijai, pats ryžosi pareigai ir darbui!** Tai sektinas pavyzdys!

Tad ir mes, siekdami sau ir tautai dvasinės pažangos bei linkėdami krikščionijai vienybės, darbą pirmiausia pradėkime kiekvienas nuo savęs...

Savo pasveikinimą baigsiu šv. Rašto žodžiais:

VIEŠPATS DIEVAS telaimina ir tesaugoją jus.

VIEŠPATS teapšviečia jus savo veidu ir teesie jums maloningas.

VIEŠPATS tepakelia savo veidą ant jūsų ir teduoda jums ramybę!

Papildoma informacija: Gruodžio 5 d., dalyvaujant vysk. P. Baltakiui ir kitiems aukštiems svečiams bei 350 lietuvių publikai, įvykusioje jubiliejaus minėjimo akademijoje ir koncerte kun. dr. E. Gerulis skaitė paskaitą **DVASINĖ BRANDA KRISTUJE**, poetas K. Bradūnas davė **RELIGINĖS POEZIJOS REČITALĮ** ir muziko P. Armono mišrusis choras atliko meninę giesmės-dainos dalį.

Prelatas Jonas Balkūnas, P. A. ir evangelikų atstovas kun. dr. Eugenius Gerulis, S.T.D., jubiliejinių pamaldų metu St. Petersburge, Fl., 1987 m. gruodžio 6 d.

Monsignor Jonas Balkūnas, P.A., and Lutheran representative Rev. Dr. Eugenius Gerulis, S.T.D., at the Lithuanian Jubilee celebration in St. Petersburg, FL., on Dec. 6, 1987.

Lietuvos Krikšto jubiliejaus minėjimo komitetas St. Petersburge, Floridoje. Sėdi: kun. V. Zakaras — komiteto pirmininkas ir kun. dr. E. Gerulis — evangelikų atstovas bei Centrinio komiteto narys. Stovi iš k.: M. Andrejauskienė, K. Gimžauskas, A. Kraujalis, A. Karnienė, D. Mackialienė, P. Stanelis, A. Krulikienė, kun. V. Dabušis — Vykdomojo komiteto lėšų telkimo vadovas, dr. A. Valienė, V. Kleivienė ir A. Gudonis.

Committee for the Lithuanian Christianity Jubilee celebration in St. Petersburg, FL. Seated, from l.: Rev. V. Zakaras, committee president, and Dr. E. Gerulis, Lutheran representative and central committee member. Standing (from left): M. Andrejauskas, K. Gimžauskas, A. Kraujalis, A. Karnis, D. Mackiala, P. Stanelis, A. Krulikas, Rev. V. Dabušis (director of committee for financial matters), A. Valys, MD, V. Kleiva, and A. Gudonis.

Photo by — K. Urbšaitis

NAUJA AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS VALDYBA

ALTo valdybos posėdyje gruodžio 4 d. įvyko toks valdybos narių pasiskirstymas pareigomis ir darbais:

Pirmininkas G. J. Lazauskas — koordinato-rius, vicepirmininkas visuomeniniams reika-lams — dr. Leonas Kriaučeliūnas.

Vicepirmininkai politiniams reikalams: adv. V. Domanskis — VP teisiniams ir politiniams reikalams, Kazimieras Oksas — VP ryšiams su respublikonais, Stanley Balzekas — VP ryšiams su demokratais, Viktoras Naudžius — VP politiniams reikalams.

Vicepirmininkai kitiems reikalams: VP finansiniams reikalams — Petras Buchas, VP ūkio reikalams — Mykolas Pranevičius, VP bendriems org. reikalams — Povilas V. Dargis.

Valdybos nariai: Irena Blinstrubienė — sekretoriato patarėja, dr. Vyt. Dargis — ben-driems reikalams, Vanda Gasparienė — sekretoriato talkininkė, Ramunė Kelečienė, Vida Jonušienė, Morkus Šimkus, Birutė Skorubskienė.

Administracija: protokolų ir l. e. gen. sekret. pareigas — Stasys Dubauskas; išdininkė — Daina Danilevičiūtė-Dumbrienė.

Iždo globėjai: Vyt. Abraitis, dr. Alg. Budreckis, Kostas Burba, Vyt. Jucius.

(ALT-o Info.)

PABALTIO KLAUSIMAS JUNGTINIŲ TAUTŲ KOMITETE

Spalio 15 d. Pabaltijo tautų klausimas buvo iškeltas Jungtinių Tautų visuomeninių, huma-nitarinių ir kultūrinių reikalų komitete, disku-tuojant tautinį apsisprendimą ir žmogaus teises. Teisėjas **William Treat** iš New Hampshire, JAV pakaitinis delegatas šioje sesijoje, pabrėžė, kad Jungtinės Tautos “neturi ignoruoti ilgai besitęsiančios” Pabaltijo tautų “priespaudos”. Ši “prievarta laikoma nepriklausomų, suvere-ninių valstybių priespada”, pareiškė jis, “yra atgarsis visoms laisvoms visuomenėms”. Anot JAV delegato, “totalitarinių režimų taktika yra tęsti okupaciją, kol apatija ir ipratimas ‘nor-malيزuoja’ priespaudą”. Jis pridūrė, kad “kad keturiasdešimt du vergijos metai negali ištrinti” trijų Pabaltijo tautų “pasididžiavimo verto palikimo” ir užtikrino, kad “laisvos pasaulio valstybės neleis laikui ir abejingumui apgaubti šių pavergtų tautų prievartinę okupaciją su-klastotu teisėtumu”.

Sovietų delegatas **Dmitrijus Bykovas** pareiškė, jog amerikiečių “puolimas” prieš Sovietų Sąjungą esąs “visiškai klaidingas”, nes Lietuva, Latvija ir Estija “laisvai įsijungė į Sovietų Sąjungos sudėtį”...

Į Bykovo tvirtinimus vėliau atsakė JAV delegatas **Lewis Amselem**. Jis pareiškė, kad “nacių-sovietų paktas pasako viską, kas reikia pasakyti apie Sovietų Sąjungos moralę praaity-ję”, o “tebesitėsianti Sovietų Sąjungos okupacija pasako viską apie šį paktą”.

(ELTA)

Lietuvos pasiuntinys Vašingtone St. Lozoraitis, Jr., lankosi pas savo seną pažįstamą prel. Joną Kučingį, Los Angeles.

St. Lozoraitis, Jr., Lithuanian Charge d'Affaires in Washington, D. C., visiting his old friend Msgr. J. Kučingis in Los Angeles.

Feliksas Masaitis, laimėjęs pirmą prizą “Lietuvių Dienų” žurnalo piknike, su žmona Brone ir laimikiu dail. Jurgio Šapkaus bronzos skulptūra.

This bronze sculpture by Jurgis Šapkus was the first prize in the 1987 Lithuanian Days magazine lottery, won by Mr. F. Masaitis.

TEISINGUMO DEPARTAMENTAS APIE OSI BYLAS

JAV lietuvių respublikonų pirmininkas Kazimieras Oksas, kuris yra ir ALT-o vice-pirmininkas, savo organizacijos vardu kreipėsi į Teisingumo departamentą, atkreipdamas dė-mesį į netikslumus OSI bylose. Spalio 19 d. gavo atsakymą, pasirašytą Mark M. Richard, generalinio prokuroro deputy assistant. Mark M. Richard pranešė, kad Teisingumo depar-tamente yra svarstoma praveisti įstatymą, kuris

pavestų tas bylas spręsti kriminaliniu procesu JAV teismuose. Laiške pažymima, kad nei nacių, nei komunistų karo nusikaltėliai neturėtų rasti prieglobsčio JAV-se. Mark M. Richard pažymi, kad tūkstančiai pabėgėlių iš Rytų Europos, atvykę, vengdami komunistų pries-paudos, daugiausia yra ištikimi piliečiai, padorūs žmonės, patys buvę persekiojimu aukomis. Pagaliau, Mark M. Richard tvirtina, kad tos bylos jokių būdu neasančios prieš JAV ilgametę politiką nepripažinti Pabaltijo valstybių inkorporavimo į Sovietų Sąjungą.

ENGLISH SECTION

Through much labor and after many years of study, I became somewhat conversant in Spanish. I am now successfully using the techniques by which I learned Spanish to teach myself Lithuanian. I am not especially gifted with linguistic ability — ask any of my English speaking friends. However, I tested my patience in listening to the constant repetition of verb conjugations in various tenses, not to mention noun declensions in different cases, to the point I can repeat them by rote.

My accomplishments in Spanish inspire my confidence to learn the language of my forebearers, Lithuanian. Knowing that Lithuanian has been spoken for 5000 years and that it is the oldest surviving Indo-European language, I thought it should be relatively easy to find a self-taught course with cassette tape. I was wrong! It took nearly nine months to do so. Now that I am actively engaged in Lithuanian language study, I will share the experience with you so that others may avoid my pitfalls. Comments on available courses are provided to help guide your choice of study.

The State Department and various military language schools, including the Defense Language Institute, were unable to even provide me an address where I might write for a Lithuanian language course. There seemed to be nothing available in the National Capitol region. It was my sister, Carol, in Cleveland, who purchased *An Introduction to Modern Lithuanian*, with tapes, from the Lithuanian gift shop at the parish of Our Lady of Perpetual Help. Later in the year, Al Juškus, who directs the *Lithuanian Melody Time* radio program, WBMD, AM-75, Baltimore, sent me a Lithuanian traveler's course with cassette. Carol and Al got me started.

How do you get started? First, it is always best to study under a gifted instructor. After many months, it has become my good fortune to have located a Lithuanian speaking woman who is an excellent teacher. I also correspond with a Lithuanian linguist who holds a chair at a well respected American university. Should you not have the same good fortune, it is next best to have someone to speak with, either another student or a native speaker, and to do so frequently.

These two suggestions presuppose that total language immersion is not possible. If it is, that is, if you are able to spend some time totally immersed in Lithuanian, no English whatsoever, DO IT! Let nature take its course and become surprised at how quickly you can learn when creature comforts depend on it. Think Lithuanian! If possible, listen to Lithuanian radio, watch Lithuanian television or video, and

LET'S LEARN LITHUANIAN

by

Jonas Keidošius

P. Rimšos — Vargo mokykla

P. Rimša — The School of Hardship

otherwise get one hundred percent involved in the language. Not possible in America, you say? Some Lithuanian groups sponsor language camps which are advertised in various ethnic newspapers. If you own a radio with a Short Wave Band, you can tune in Radio Vilnius, channel 41 (megacycles) during the late evening hours. One popular Lithuanian magazine published in the United States lists some 20 local radio stations that have Lithuanian radio programs.

If, like me, you are forced to begin your study of Lithuanian without an instructor, with no other interested students, and you are not convenient to a Lithuanian speaker, DO NOT DESPAIR! Texts and tapes are available. These are the ones I found: Marlborough's *Lithuanian Self-Taught*, fifth edition, by M. Variakojytė-Inkeniene has been in print for five

decades. Unfortunately, I do not know of any record or tape of this book. It has a topical index and an easy to use pronunciation guide. Keep in mind that it is a British publication so if you cannot locate words for family members, try relatives. The book covers a multitude of topics and is a must for the non-Lithuanian speaking traveler. It costs about \$5.00 and can be obtained from **Draugas**, 4545 West 63rd Street, Chicago, IL 60629. Buy it and find a Lithuanian language speaker to make a cassette tape using this book as a guide.

The Balzekas Museum of Lithuanian Culture in Chicago has taken the lead in publishing a single volume Lithuanian language cassette, **An Evening with Birute**, with Lithuanian songs and dances. This is an excellent source if you wish only to hear the language spoken and learn a few words. I applaud this effort, but it is a very rudimentary language primer. Nonetheless, use the tape for diversion from other study to reinforce your pronunciation, and to discover some Lithuanian culture. The museum promises a second volume which, if based on and improved upon the first, will be an outstanding contribution to persons wishing to learn Lithuanian. The existing volume costs about \$15.00 and can be obtained from the Balzekas Museum of Lithuanian Culture Gift Shop, 6500 South Pulaski Road, Chicago, IL 60629. Telephone orders are accepted, (312) 582-6500, with use of a major credit card.

Two older Lithuanian Language courses for travelers can probably still be found when shopping in an ethnic flea market or at the annual Lithuanian festivals held in many major cities. Both were originally published with 45 or 33-1/3 records. The first is a pamphlet of some 20 lessons, with about 20 expressions per lesson, done in 15 pages. It is published by the Conversaphone Institute, 225 West 34th Street, New York, NY 10001 and entitled **Lithuanian Instruction Manual**, copyrighted 1971. I was given a copy of this course with cassette so I do not know if the company still exists.

The other course was published as a two record course by Foreign Language Studies (FLS), Suite 1206, 280 Madison Avenue, New York, NY 10016. It was copyrighted in 1959 with all rights reserved. My letter to the above address to replace my missing record was returned because of an "insufficient address." However, the course was translated into Lithuanian by Alfonsas Sesplaukis, Lecturer in Lithuanian, Columbia University, New York. Columbia University may be a source for obtaining this course which appears to be absolutely excellent. Anyone knowing how to obtain records or tapes for this course should write to the author of this article.

The next two texts both have accompanying cassette tapes and, in my opinion, are the very best available. One is designed to teach young children but is also very appropriate for adult learning. The other could be used either for high school or college students. Ideally, begin your study with **Lietuviais norime ir būt** and complete it with **An Introduction to Modern Lithuanian**.

Lietuviais norime ir būt by D. Tamulionyte begins with the very basics — the Lithuanian alphabet. Lessons are divided into dialogues, followed by questions, and then the presentation of new material. The text contains English readings which describe the customs, history and culture of Lithuania. There is an accompanying workbook. I highly recommend this book as the Lithuanian language book for the student who has no prior experience in learning languages or the very young student. You should begin your study of Lithuanian (and Lithuania) with **Lietuviais norime ir būt**. It can be purchased from **Draugas**, for about \$20.00. The workbook costs about \$3.00 and two 90-minute cassette tapes, which record all the Lithuanian in the text, cost about \$15.00.

An Introduction to Modern Lithuanian by A. Klimas, L. Dambriunas, and W. Schmalstieg is the choice of universities offering instruction in Lithuanian; Kent State, Columbia, and the University of Rochester to name three I know. The introduction for this text has a lengthy and sometimes complicated explanation of pronunciation, diphthongs, and vowels; however, this can be avoided or studied later when the student is ready. This work is an excellent follow on to **Lietuviais norime ir būt** and it too comes with language tapes. Caution should be exercised when purchasing the tapes. It seems that two sets of tapes have been produced for this work. Originally, a set of three 90-minute tapes were made using native speakers. These tapes have been copied many times over a 20 year period and have lost their clarity and are uncomfortable to the ear learning Lithuanian for the first time. The other set is available from **Darbininkas**, The Franciscan Father's Press, 341 Highland Blvd., New York, NY 11207 for about \$25.00 plus \$1.00 postage. This is a four 90-minute cassette volume which includes all readings from the back of the book. The tapes are excellent and clear but the student is wise to listen to the four and assess their quality. Bad tapes have been found. **An Introduction to Modern Lithuanian** by Klimas, Dambriunas, and Schmalstieg will nicely complete your Lithuanian language library.

Another outstanding children's book is Richard Scarry's **Best Word Book Ever** translated into Lithuanian as **Mano žodynas** and published by the Lithuanian Educational Council of America, Chicago. Each page of the book is busy with numerous illustrations of cute little animals involved in everyday activities.

The bear family, for example, is depicted preparing for a new day much the same as you or I would. Pictures and illustrations are labeled with Lithuanian words for every activity and thing represented. Each page demands careful scrutiny. You will find wonderful detail and another way to learn Lithuanian words. My sister, Karolina, an engineer, can amuse herself for hours with this book. It is available from **Draugas** for about \$10.00.

A Lithuanian coloring book for children, **Kalbėkime lietuviškai** by Nijolė Mackevičienė, is available and useful for adult learning. It can be purchased from **Draugas** for about \$2.00. It offers diversion from study and reinforces vocabulary. It is a wonderful way to relieve stress and learn language basics. I bought a set of coloring pencils and colored "obuolys" red and blended "lapai" in fall colors. I colored the number "aštuoni" with tricolors, "geltona, žalia, ir raudona".

Now that you know where to begin, the question may be how to begin. Assuming that a qualified instructor is not available, the student would be wise to choose a travelers course such as that offered by Conversaphone or FLS. Marlborough would be the best choice if you can find a Lithuanian language speaker to read phrases and vocabulary onto a cassette. Your learning technique now becomes one of constant repetition just as you learned your native language from infancy onward.

When starting out alone, you need not complicate your learning by translating phrases word for word — in many cases this is impossible anyway. If, for example, you were to learn the sentence, "mary had a little lamb", you only need to understand that Mary possessed a small lamb and not try to comprehend the parts of speech. You will learn particulars as you progress with your study. Strict memorization is the best way to begin and do this by using the multisensual approach — **see** the word, **hear** the word, **speak** the word, **think** the word, and **feel** it if you can. Say aloud what you hear while listening to a record or tape as you read is the best way to use this method.

One college instructor taught me the value of dialogue memory; each dialogue of every chapter was memorized and spoken in class until the student could do so without fault. Fifteen years have passed and I can still repeat conversations between Dona Mercedes and her son Julio. The hard work paid off when I began to converse with Spanish natives who spoke no English. Imagine my delight when a hostess at a Spanish art exhibit, upon learning that I am an American, apologized on my behalf because "Americans don't bother to learn a second language". She was chagrined when I ignored her remark and began speaking to the Spaniards in their own language.

Avoid boredom! Skip around in your text. Learn to count to ten, then go back to dialogue. Next, learn the days of the week, the months,

etc. Make up index cards and tape them to the objects they name. In short, devise ways to enliven your new language. One student taped verb conjugations on his bathroom wall! Don't worry about what tense you are speaking or the spelling of the word. Learn the sounds and what they mean. More formal courses will instruct you in the particulars. Your theme in language study should be, "If it helps you learn, use it"!

Learn useful phrases like, "I don't understand", "Please excuse me", and "I don't speak Lithuanian fluently but...". Know how to say, "Please speak slowly" and "May I use the toilet." Be able to introduce yourself and tell time. A few phrases like these will net all the help you might want from those who speak the language.

Figure out those events in your life which offer plenty of repetition or things you can do to concentrate in Lithuanian. Draw an apple or color an apple in a Lithuanian coloring book. As you do so, let your mind understand "obuolys" and realize that "raudona" is the color you should be using. Obtain a Lithuanian calendar, or make one, and learn the days, dates, and months. Concentrating on one day at a time, you should learn the days of the week, how to count to 30, and the names of two or more months of the year in only 30 days, and without any real effort.

Retain a tutor or instructor if you can. If you do, insist on some regimen and make demands on yourself. Use your cassettes to learn proper pronunciation. Actively attempt to think in Lithuanian and check yourself. Think how you might use a phrase, say a sentence, or ask a question and then learn how to do it. Soon, you will be amazed at what you know and the day may soon come when you dream and think in Lithuanian. Check your dreams and grade your thinking by making sure you are grammatically correct.

Learning a new language by yourself or with an instructor is not easy. It can be boring, especially with constant repetition, and it can be complicated. But it is also fun and exciting and useful. If it seems like it takes a long time to learn, remember the slower you learn the language the better you will retain it. Convince yourself of the usefulness of learning a second or third language, illustrated by the following story.

A cat chased a mother mouse into a hole in the wall. The mother mouse and children mice were hungry and needed food. Remembering that the cat was afraid of dogs, the mother mouse barked like a dog. This caused the cat to run away. The mother mouse said to her young, "See how useful it is to know another language!" (Story from **The Mouse That Knew a Foreign Language, Lietuviais norime ir būt**, Lithuanian Educational Council of the U.S.A., Inc., Chicago, 1982, p. 25).

My goal is to visit Lithuania as an American

(continued on page 20)

LITHUANIAN MYTHOLOGY

When we were very young our parents and their guests would sit around the kitchen stove in the evening and tell the old stories. Since there were no television or radios we kids would remain still and listen and thus be able to linger awhile and delay bed time for a few moments. In this way we were carrying on an ancient tradition. The passing of myths by word of mouth.

Charles V. Sarpalis

Baltic Mythology

There is little information on Baltic Mythology because a good bit of the mythology was destroyed by oppressors. Undoubtedly it once flourished in simple form. Lithuanians and Latvians still have a number of **dainos** with mythological content. Some material was recorded about Baltic religion by hostile observers who failed to comprehend its spirit and misinterpreted it so much that its value was lost.

The Baltic Group of Nations, which was composed of Lithuania, Latvia, and Borussia (old Prussia, now extinct) was the last group of nations in Europe to accept Christianity. The people in these countries worshipped many idols for spiritual satisfaction. Their chief deity Perkunas, God of Thunder, reigned supreme and they tried very hard not to anger him.

The Lithuanian Professor F. Krupickas did an excellent job in translating the Lithuanian Myths for his colleague, Professor Jan Machal of the Bohemian University, Prague, in the year 1916.

The Myths are as follows:

Vilkakis

There was wide-spread belief that certain persons could assume the form of wolves during their lifetime, like the English Werewolf. The corresponding Lithuanian was called Vilkakis (Vilkolakis?). If a child was born feet first or with teeth it was believed that he would become a Vilkakis. A man could also undergo transformation into such a being of magic power. This was believed to happen most frequently to a bride and bridegroom when they went to the church to be married. It was believed that a person turned into a Vilkakis would run about the village in the shape of a wolf and would approach human dwellings casting plaintive glances at people, but not harming anyone. He would retain his wolf-like shape until the same person who had enchanted him destroyed the charm.

Ganyklos Dévas, or "God of Pasture," of the pagan Lithuanians. This representation, from a picture by N. Aleš, is highly idealized.

Suidealizuotas senovės lietuvių "Ganyklos dievas", piešinys, iš N. Aleš kūrybos.

Vėlės

The ancient Lithuanian's and Latvian's spirit of the deceased was named Vėlės. They honored their ancestors during the month of October with a feast at gravesites.

Jan Menečius of Konigsburg in the year 1551 describes the funeral ceremonies as consisting of a banquet in the house of the deceased, the lamentations at the grave, and gifts to the departed. Those on horseback galloped beside the hearse and, brandishing their swords, drove the evil spirits away while bread and ale were placed in the grave to protect the soul against hunger and thirst. The memory of deceased members of the family was held in pious honor everywhere.

During the first year after the death of one of the household funeral ceremonies were held in numerous places. They usually took place on the third, seventh, twentieth, and fortieth

day after the funeral, and also half a year later; the final fete was the most touching of all.

A close relationship was thought to exist between the fairies and the souls of the deceased. Fairies were said to be seen dancing by the moonlight near the graves of those who met a violent death.

The Vėlės were believed to have lived originally in close contact and friendship with human beings. In the happy days of long ago, when the fields produced wheat and other grain without the help of man, when people lived in peace and contentedness and mutual goodwill, the fairies helped them to garner their harvests, to mow the grass to feed their cattle, and to build their houses. But as soon as men were thought to have departed from the old virtues, when the shepherds threw away their flutes and drums and songs and took up whips into their hands and commenced to crack them in their

pastures, cursing and swearing, and when, finally, the first report of guns was heard and nations began to make war against each other, the Vêlės left and went to foreign lands. That is why today we see them dancing in the fields, or sitting on a bare rock or a deserted cliff, weeping and singing melancholy songs.

The Vêlės took good care of the crops, tearing out the weeds and cockles. In return for all this they only asked for food, which they ate during the night. So long as their anger was not aroused, they would appear every summer; but when mankind commenced to lead a sinful life the Vêlės disappeared, not to return until there were better days. (It was hard to distinguish the role played by Vêlės and Ganyklos Dievas, God of Pastures; see picture.)

Ganyklos Dievas

The deity whom the peasants adored was Ganyklos Dievas or the God of Pasture of pagan Lithuanians and Latvians. Ganyklos Dievas was the overseer of their lands, their crops and their cattle. His head was in the form of a wolf on a human body with a mace or staff in his right hand. He would stand in the middle of the pasture guarding the farmers' crops and livestock against all enemies.

The Sacred Oak Romuva

The great center of the pagan Lithuanians and Latvians was at Romuva, a place of uncertainty. The head priest lived there and a perpetual fire was maintained. According to the historian Simon Grunau, who wrote in the early part of the Sixteenth Century, three gods lived there: Perkunas, Patrimpas, and Pikuolis — deities of thunder, of rivers and springs, and of vegetation, good fortune, and the underworld. They received adorations in this place. The "sacred oak" remained green, summer and winter, and was screened from profane gaze. Here were kept the idols of the gods with each's emblem before him: the head of a man, a horse, and a cow, before Pikuolis; a perpetual fire of burning oak before Perkunas at the "sacred oak" tree; a pot containing a serpent, carefully fed by priests, before Patrimpas. The cult of the household snake (Žaltys), probably the harmless ringed snake of Europe, was an important part of the Lithuanian and Latvian religion. Piles of wood that were used for the sacred fire were found in front of the nearby houses belonging to the priests who kept the fires burning.

Information recorded by the Camaldolite hermit Jerome, who had long been active as a missionary in Lithuania around the year 1450, was retold by Aenas Sylvius de Piccolomini (afterward Pope Pius 2nd, who died in 1464) about a Lithuanian people "who worshipped the sun and with a curious cult venerated an iron hammer of rare size. When the priests were asked what the veneration meant, they answered that

once upon a time the sun was not seen for several months because a most mighty king had imprisoned it in a strongly fortified tower. The signs of the Zodiac brought aid to the sun: Perkunas broke the tower with a huge hammer and restored to the people the liberated sun so that the instrument whereby mortals regained the light was worthy of veneration." This is probably, as Hermit Jerome suggested, a myth of the darkening of the sun in the winter and his appearance during the storms of spring.

The real destroyer of the tower was Perkunas, god of thunder and the chief Baltic deity. In this connection it may be noted that the Lithuanian name for the prehistoric cult is Perkuno kulka (Perkunas's ball), a term which like Perkuno akmuo (Perkunas's stone) is also applied to a belemnite.

The other myth is still briefer. Perkuno Teta "mother of lightning and thunder," we are told, receives at night the weary dusty sun, whom she sends forth on the morrow, bathed and shining.

Native writing recording this Lithuanian Baltic national consciousness was late in coming. It wasn't until Kristijonas Donelaitis (1714-80) that any real literature was created either in Lithuanian or in Latvian. Attention was directed to the rich store of folksongs in both the living languages and their treasures became available for mythological investigation.

Some Lithuanian myths were associated with the Aurora Borealis, when it seemed the spirit of the air and the souls of the dead appeared and it was believed that the souls of the warriors were engaged in combat.

The Sun and the Moon

Of the Baltic sun-myths perhaps the most famous is contained in the following daina:

Home the Moon once led the Sun
On the very primal spring;
Early did the Sun arise,
But the moon from her withdrew.
Leaving her, he roamed afar,
And the Morning Star he loved;

Perkunas then was filled with wrath,
With his sword he smote the moon.
Wherefore hast thou left the Sun?
Wherefore roam'st alone by night?
Wherefore love'st Morning Star?
Full of sorrow was his heart.

Here we see a myth regarding the conjunction of the sun and moon and their gradual divergence until at last the latter is in conjunction with the morning star. This fickleness resulted in the wrath of Perkunas.

In Lithuanian the sun is feminine and the moon is masculine. The feminine Morning Star and Evening Star (Aušrinė, Vakarinė) however, appear among the Letts as masculine, the "sons of God" who, we shall see, woo the "Daughter

of the Sun," whose Lithuanian suitor, as in the daina just given, is the moon. Yet with the frequent inconsistency of myth, these feminine stars have masculine doublets in Lithuanian itself in the Dievo sūneliai "Sons of God."

The wooing of the Morning Star brought grief to her as well as to the moon, as is related in another daina:

When Morning Star was wedded,
Perkunas rode through the door-way
And the green oak he shattered.

Then forth the oak's blood spurted,
Besprinkling all my garments,
Besprinkling, too, my crownlet.

With streaming eyes, Sun's daughter
For three years was collecting
The leaves, all sear and withered.

Oh, where, oh where, my mother,
Shall I now wash my garments,
And where wash out the blood-stains?

My daughterling, so youthful,
Swift haste unto the fountain
Wherein nine brooks are flowing.

Oh where, oh where, my mother,
Shall I now dry my garments,
Where dry them in the breezes?

My daughter, in the garden
Where roses nine are blooming.

Oh where, oh where, my mother,
Shall I now don my garments
Bright gleaming in their whiteness?

Upon that day, my daughter,
When nine suns shall be shining.

Here the fountain with nine brooks, the garden with nine roses, and the day with nine suns symbolize the rays of the sun. The role of Perkunas receives an explanation in the marriage custom that he who conducts the bride to the groom should appear armed and, as he rides forth, should strike at the door-post, the door, the roof, or even the air, probably to exorcise the demons.

Such are the scanty remnants of what must have once been a great mythology. Fragmentary though they are they possess a distinct value. They help to explain the migration of important divisions of our own Indo-European race. They reveal the wealth of poetic imagery and fantasy inherent in the primitive form of the Baltic people.

It is with regret that only a small portion of the Baltic myths were recorded and let us not forget to be grateful for the few that have survived.

Jeffersongate and Kosciusko

© by Albert Cizauskas

Thomas Jefferson, author of the Declaration of Independence, was once the leading actor in a political scandal that in its day was as sensational as the Iran affair was last summer, perhaps even more so. It split the young American political community into fiercely antagonistic factions, with the journalists of the day publishing bitterly partisan broadsides, mostly directed at Jefferson.

The year was 1798 and John Adams was President, the standard-bearer of the conservative and pro-British party. Jefferson, on the other hand, was leader of the Republican party, forerunner of today's Democrats. He was also Vice President and pro-French in his sympathies. The revolutionary government of France was then pursuing a hostile policy toward the pro-British administration of Adams, harassing American shipping to such an extent that war between the two countries seemed imminent.

Jefferson wished to avoid a conflict which would have been senseless and costly to the young American nation. Without informing President Adams, Jefferson prevailed upon several of his political friends to undertake secret and unauthorized talks with the Directory, the ruling body of the French revolution. Their intervention helped to calm bellicose Gallic tempers, and ultimately led to a rapprochement between the two former allies.

Let's learn Lithuanian

(continued from page 16)

who can speak the language of his forefathers, if only a few phrases. This will be my testimony to democracy. It demonstrates the freedom to pursue one's heritage, its customs and culture. It is a subtle strike against the Sovietization of Lithuania. Knowledge cannot be taken away from you. The knowledge that we can choose to learn the language of our choice, the language of our common forebearers, speaks for itself, excuse the pun. And you can do it by yourself... Let's learn Lithuanian.

Iki pasimatymo. Sudiev. Jonas

Jonas Keidošius is Lieutenant Commander John Keydash of the United States Navy. Now stationed in Washington, DC, he actively pursues learning about his Lithuanian heritage and the Lithuanian language. He recently jogged the Annapolis 10-mile run in honor of his grandfather, Kazimieras, wearing the Lithuanian tricolors. You can write to Commander Keydash at Post Office Box 1311, Suitland, Maryland 20746.

An interesting sidelight is that one of Jefferson's principal accomplices in this affair was the Lithuanian, Thaddeus Kosciusko, whose military contributions to the success of the American revolution were widely hailed, and whose courageous resistance to Russian expansionism had won the esteem of western Europe. Kosciusko at this time was residing in Philadelphia and had developed an intimate relationship with Jefferson. The Lithuanian was planning to return to Europe in the hope of enlisting French support to regain the independence of the Polish-Lithuanian Commonwealth which Russia had crushed. Kosciusko was unsuccessful in this mission, but his intervention on behalf of the Americans with the French, who were among his most ardent admirers, was a major factor in preventing war between the two countries.

Inevitably, even in those far-off days, Jefferson's unauthorized initiative leaked to the press and was excoriated by the Federalists as "treasonable." One of Jefferson's most vitriolic critics styled himself as "Peter Porcupine," an apt nom-de-plume for a journalist whose barbs were sharp, persistent and scurrilous.

None of the above is meant as an apology for the Irangate mess, but simply as a reminder that political adventurism is as old as the Republic and that a Lithuanian once played a leading role in it.

December, 1987

Letters to Editors

I have noted Mr. Cizauskas's writings in more than one publication and I am quite taken with his style and subject matter. In particular I enjoyed his exhaustive biographical sketch of Capt. Paul Labanauskas in a recent issue of Lithuanian Days magazine. I knew Paul years ago, but I didn't really know him until I read Cizauskas's story, a lively and informative review of a fascinating life.

M. Stark

Looking For Trouble

During the Holiday Season in Chicago, Catholics and Jews experienced several differences regarding the Creche and Menorah, and their right to exhibit their religious symbols in public. In previous years, workmen at City Hall could place the Christ Child at Christmas time anywhere in the building, but in recent years, the Jewish Synagogue members strongly requested the same rights — and they erected a two-story Menorah to adorn Daley Plaza. The question is: will other religions, such as the Buddhists, Moslems, Hare Krishnas follow and build up larger symbols and compete in glorifying their religions. When religion is involved, there is great rivalry and dissension between the sects. Are these differences

stirred up by Communists who are always looking for such opportunities to destroy any religion or country?

The courts will have to address this problem. They can't deny religious fervor, since freedom of religion is guaranteed by the Constitution; but they can regulate the size, time and placement of religious symbols, to keep the peace. That's being reasonable. Congress can achieve this result too by legislation for the general welfare of the people. Atheists can get into the act by placing empty containers as their religious symbols to indicate no hope in the future or any belief in God. The puzzle of Life, with various means of worship, plus so many other problems, makes a troubled road to follow for people seeking the truth, and for those who seek nothing.

Dr. Konnie J. Savickus

The Baltic Demonstrations — Events, Background, Implications

The demonstrations in Vilnius, Riga, and Tallinn were an outcry that was heard round the world. They pierced through the Curtain of silence and mendacity which the Soviets have erected around Lithuania, Latvia, and Estonia. They inscribed the Baltic issue on the map of world consciousness. They exposed the limitations of Gorbachev's "glasnost" and the profound contradictions of his "democratization" policy, and they implicitly challenged the legitimacy of Soviet rule in the Baltic states.

Demonstrations — the Courage and the Risks

The Baltic demonstrations were not a gift of Gorbachev's new policies, as the Soviet media insisted and some Western voices agreed. Despite the official Soviet self-congratulations about the new "freedoms" of expression and association, taking part in the demonstrations required unusual courage. Those who did dare to demonstrate, took enormous risks: to lose their jobs, to ruin their careers, to be expelled from the university, and to be entered in the KGB's "Black Book." Three Lithuanians associated with the demonstrations in Vilnius were kidnapped and physically assaulted shortly afterwards, in the traditional Bolshevik manner.

Challenge to the West

But the Baltic demonstrations constitute a challenge not only to Soviet officialdom. The Western governments, media and elites now should start addressing the question of Soviet colonial rule in the Baltic States with the same vigor, determination and eloquence which some of them apply to Nicaragua or South Africa, while ignoring Lithuania, Latvia and Estonia (ELTA)

FIVE LITHUANIANS DESCRIBE KGB TERROR ACTION

Open letter to USSR General Procurator

The following letter was signed by five members of the Lithuanian patriots and religious movement.

On August 28, 1987, around 5 p.m., Nijolė Sadūnaitė was driving to Kaunas. Just beyond Vievis, her car was stopped by militiamen and several men in civilian clothing. A balding civilian and a militiaman ordered her to step out and to get into a light yellow "Zhiguli" car without license plates, which was parked next to an auto-inspection station. When she asked on what grounds she was being detained, the civilian screamed: "You know, that you had no right to leave Vilnius. Execution by shooting would not be enough punishment for Sunday's demonstration!"

Sadūnaitė was seated between the militiamen and a KGB agent in mufti, who after her arrest on April 1, 1987, had taken her from Antakalnis to the KGB building. The man in the mufti again started voicing threats; he said that the dissidents needed Stalin and that he, a KGB-man, would take it upon himself to shoot the demonstrators dead.

They did not take her to Vilnius, but used side-roads and drove through forests toward Byelorussia. They justified their actions by saying that they were following the KGB's orders. They took Sadūnaitė as far as the town of Molodecno in Byelorussia. Around 2 p.m. they returned to Balakampiai, where they were again replaced by the first shift, which drove Sadūnaitė around Lithuania until 11 p.m. when they took Sadūnaitė to the door of her apartment and warned her not to go out anywhere at night and not to leave Vilnius.

At around 11 p.m. of the same day, Robertas Grigas was driving back home together with Algirdas Masilionis; they were stopped by five men who did not even try to conceal that they were KGB agents. They used force to pull out Masilionis and Grigas from their car. They struck Grigas several times so hard that one of his molars was broken. Grigas was taken to Širvintai, where the KGB agents consulted with militia, drove him around various remote corners of the town, demonstratively asked each other if they had taken a shovel with them, and threatened to kill Grigas and to bury him in some forest. They took away Grigas's eyeglasses and did not return them to him.

At about 8 a.m. they stopped in an unknown city and began explaining to him that their action was a warning for his participation in the demonstration in Vilnius. Two of them went somewhere, while the others dozed off. Grigas jumped out from the car and ran away from the kidnappers.

(ELTA)

LITHUANIANS DEMONSTRATE IN VILNIUS

According to reliable sources from Lithuania, some 500 people gathered at noon of August 23rd at the statue of Adomas Mickevičius (Adam Mickiewicz), in front of St. Anne's Church in Vilnius to denounce the **Molotov-Ribbentrop Pact** and to honor its victims; several hours later their number grew to about 3000.

The demonstration was organized by four Lithuanian patriots and human rights activists — Vytautas Bogušis, Petras Cidzikas, Antanas Terleckas and Nijolė Sadūnaitė. All four had suffered prison or persecution for their beliefs. The first three had signed the **Declaration of 45 Balts**, issued on August 23, 1979, in Moscow, denouncing the Hitler-Stalin Pact and demanding that the Balts be allowed to exercise the right to self-determination. (Sadūnaitė was serving a six-year sentence at that time).

Sadūnaitė Opens Rally with Call for Freedom

Sadūnaitė opened the demonstration by demanding freedom for Lithuania, Latvia, and Estonia, to which the crowd responded by chanting "Freedom! Freedom!" She requested that the Pact and the secret protocols be published. Denying Soviet assertions that the Baltic demonstrations were a **handiwork of Western special agencies and radios**, she asserted that it was "the four of us" who organized it and thanked the Soviet media for "mobilizing" the crowds. (The vitriolic attacks in the Lithuanian CP media singled out Algis Klimaitis, Chief of the European Bureau of the Baltic World Council in Strassbourg, France, as the chief "ringleader").

A brief speech was also made by Robertas Grigas, a young Lithuanian who objected to serving in the "foreign" Soviet army several years ago and was subjected to persecution.

Some people addressed the crowd spontaneously, including a Russian man, who drew applause when he said he sympathized with Lithuanians because his father had been sent to a labor camp 'under Stalin' (Reuters, Tony Barber, August 24).

This is the Acid Test of Glasnost

According to **The Los Angeles Times** (August 24) correspondent from Vilnius, William J. Eaton, a young Lithuanian said: "This is an acid test of glasnost — that's all I have to say."

Right after the demonstration, the Soviets began interfering with telephone conversations between Vilnius and many Western European cities, as well as overseas.

THE CAPTIVE BALTS

WASHINGTON— While the tragic fate of Afghanistan is much in the news, few Americans hear anything about the captive Baltic nations which were forcibly incorporated into the Soviet Union early in World War II.

These nations are: Latvia, Lithuania and Estonia. They continue to live in the minds of the peoples of these nations and in the hearts of people elsewhere who trace their descent to those lands. Despite cruel persecution by Soviet authorities over four decades, including the removal of hundreds of thousands of Baltic men, women, and children to exile in Siberia, the Soviets haven't been able to totally erase these nations.

The plight of the Baltic peoples recently was highlighted by the presentation of the Baltic Freedom Award at a ceremony in the U. S. Capitol. The Joint Baltic American National Committee honored four prominent citizens who have helped keep alive the cause of freedom and self-determination in Latvia, Lithuania and Estonia.

Why is it that this cause is so little-known in the United States, despite the fact that many Americans have their ancestral roots in these lands? Why is Soviet imperialism ignored? There is endless public discussion of the "liberation of Palestine," though Palestine has never been a nation. In number of churches, so-called "liberation theology" has support from trendy intellectuals. But the liberation of the ancient Baltic nations from Soviet totalitarianism is a non-issue. That should not be the case.

The U. S. government, which continues to recognize these nations in principle, should be active in speaking out for these truly captive nations. The Soviets should not be allowed to pretend that it has rightful, sovereign control over Latvia, Lithuania and Estonia. And State Department, which shows little interest in this important liberation cause, should be pushed by Congress to speak up for these lands that are held under the iron control of the Kremlin.

These days many pundits speak glowingly of Gorbachev's new policy of "openness." If the Soviet Union were truly an open society, it would let these captive Baltic peoples go. Clearly, it has no intention of doing so.

When he spoke in Berlin, President Reagan called on Gorbachev to tear down the Berlin Wall, an important challenge. But the challenge should be extended to include the emancipation of the Baltic peoples from Soviet thralldom.

Americans should not hesitate to go on the political offensive in urging freedom for the Baltic nations. The world must not be allowed to forget the plight of these persecuted peoples.

Anthony Harrigan

GARBĖS PRENUMERATOS

Dr. R. Andries, Media PA
A. Andriušis, Dorchester, MA
B. Apshaga, MD, Thompson, CT
V. Apynys, MD, Clinton, OH
P. Aras, Santa Monica, CA
J. Babilus, Pasadena, FL
Rev. A. Babonas, Detroit, MI
Rev. J. Bacevičius, Kintyre, ND
S. Bacevičienė, Los Angeles, CA
J. Bagdžius, Chicago, IL
H. S. Bajaliai, Los Angeles, CA
L. Bajorunas, Binghamton, NY
G. Balanda, Warren, MI
E. Balceris, Santa Monica, CA
Rev. V. Balčiūnas, Thompson, CT
A. Balčytis, Chicago, IL
L. Baltrėnas, Los Angeles, CA
K. Bandzevičius, Los Angeles, CA
V. Barkus, Omaha, NE
V. Beleckas, Sunny Hills, FL
J. Belazaras, S. Windsor, CT.
P. Bernota, Waterbury, CT
Rev. A. Bertašius, Paterson, NJ
C. Bobelis, MD, St. Petersburg, FL.
N. Bražėnas, MD., Sparkill, NY
J. Briedis, W. Bloomfield, MI
J. Bučinskas, Baltimore, MD
E. Butkienė, Los Angeles, CA
R. Bužėnas, Los Angeles, CA
V. Čekanauskas, Lietuvos gen. konsulas,
Los Angeles, CA
R. Čibas, Australia
B. Čizikaitė, Chicago, IL
Kun. V. M. Cukuras, Putnam, CT
Dr. V. Dambrava, Venecuela
S. Damulis, Vista, CA
V. Datis, Los Angeles, CA
S. Daugėla, Santa Monica, CA
A. Daukantas, Santa Monica, CA
Vysk. A. Deksnys, Vokietija
J. Dičpinigaitis, MD,
Woodhaven, NY
A. Dičius, Santa Monica, CA
A. Didžiulis, Columbia
Dr. R. Dovydaitis, Dalton, PA
V. Dovydaitis, San Clemente, CA
Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD
A. Drukteinis, Bedford, NH
J. Dženkaitis, Glendale, CA
V. Dzigas, Omaha, NE
I. Gailiūnas, Vancouver, WA
A. Galdikas, Los Angeles, CA
Inž. Br. Galinis, Norwell, MA
Pr. Gasparonis, Los Angeles, CA
M. Gelžinis, Farmingdale, NY
R. Giedraitis, DDS, Los Angeles, CA
J. Girevičius, Ont., Canada
I. Goddard, Arcadia, CA
K. Gogelis, Redford, MI
K. Grigaitis, Santa Monica, CA
P. Gruodis, Chicago, IL
J. Gumbilevičius, Winston, OR
I. Gurčinas, Los Angeles, CA
P. Gylys, Olympia, WA
R. Janowska, Norristown, PA
V. Janušonis, Dousman, WI
E. Jarašūnas, Santa Monica, CA
A. Jocas, Santa Monica, CA
E. Jonušas, Omaha, NE
A. Jonynas, Pacific Palisades, CA
J. Juodis, Beverly Hills, FL
S. Jurgilas, Rancho Sta Fe, CA
J. Jurkūnas, Beverly Shores, IN
A. Kantvydas, Weston, Ont.
K. Karuža, Los Angeles, CA
Dr. B. Kasakaitis, Chicago, IL
J. Kazickas, PhD, Greenwich, CT
G. Kazlauskas, Calabasas, CA
Kun. G. Kijauskas, SJ,
Cleveland, OH
Rev. M. Kirkilas, Beverly Shores, IN
Dr. Alf. Kontvis, Westminster, CA

Dr. L. Kriaučeliūnas, Lockport, IL
Dr. J. S. Kriaučiūnas, Putnam, CT
Msgr. J. Kučingis, Los Angeles, CA
A. Kudirka, Puerto Rico.
S. Kudokas, Santa Monica, CA
C. Kulas, Southbury, CT
H. Kulber, Brooklyn, NY
J. Kutra, Santa Monica, CA
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, CA
C. Laucis, Chicago, IL
G. Levinskas, Creve Coeur, MO
E. Likanderis, Chicago, IL
J. Liudžius, New Britain, CT
J. Lukas, Woodbridge, CT
B. Macijauskienė, Sunny Hills, FL
K. Majauskas, Chicago, IL
J. Malin, Pt. Richey, FL
P. Manelis, Davis, CA
A. Markevičius, Santa Monica, CA
F. Masaitis, La Mirada, CA
V. Mažeika, Park Ridge, IL
A. ir L. Mažeikos, Marina
del Rey, CA
M. Merkevičius, Omaha, NE
V. Mileris, MD, Livonia, MI
C. Miles, Norristown, PA
A. Milius, Santa Monica, CA
J. Mulokas, Santa Monica, CA
A. Musteikis, Fallon, NV
A. Naudžiūnas, So. Boston, MA
M.L. Namikai, Glendora, CA
L. Oksas, Los Angeles, CA
Kun. dr. A. Olšauskas, Los Angeles, CA
Rev. T. Palis, Pittsburg, CA
Rev. V. Palubinskas, New York, NY
D. Paškevičius, Santa Monica, CA
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA
V. Pažėmėnas, San Carlos, CA
V. ir A. Pažiūra, Agoura, CA
F. Petrauskas, Syracuse, NY
J. Petrikonis M.D., Woodbine, IA
J. Petronis, Los Angeles, CA
E. Pikelis, Chicago, IL
J. Pleinys, Hamilton, Ont.
P. Pranis, Vista, CA
Rev. dr. P. Ragažinskas, Central, NM
G. W. Radvenis, Los Angeles, CA
Kun. V. Radvina, Cloverdale, CA
Inž. J. Rasys, Cambridge, MA
K. Raudys, Toronto, Ont.
V. Raulinaitis, Chatsworth, CA
K. R. Ražauskas, Dearborn Hts., MI
Kun. A. Rubšys, Manhattan College, NY
A. Rugys, W. Palm Bch., FL
E. Sabalienė, Los Angeles, CA
Kun. P. Sabulis, Waterbury, CT
R. Sakas, Glendale, CA
C. Sarpalis, Baltimore, MD
A. Šatas, Cicero, IL
K. Savickus, Oak Lawn, IL
E. Sawatzky, San Jose, CA
D. Schmutzer, Glendale, CA
M. R. Shalins, Woodhaven, NY
A. Sinkys, New York, NY
A. Sinkys, Santa Monica, CA
E. ir J. Sinkiai, Santa Monica, CA
V. Skirgaila, MD, Rancho Palos Verdes,
CA
Dr. J. Skirgaudas, La Jolla, CA
V. Smailis, Pt. Charlotte, FL
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, MI
E. Stirbys, Santa Monica, CA
D. Surantas, MD, Rockford, IL
V. Tamošiūnas, Detroit, MI
B. Tiškus, Collinsville, IL
A. Trainis, Richmond Hill, NY
C. K. Trečiokas, Union, NJ
L. Tumas, Santa Monica, CA
P. Uknes, Brooklyn, NY
P. Urbaitis, Mayfield Hts., OH
Rev. I. Urbonas, Gary, IN
V. Urbonas, St. Petersburg, FL
P. Urbutis, Lighthouse Pt., FL
O. Vaitas, MD, Farmington Hills, MI
A. Vaitkus, Belleville, IL
A. Vakselis, Richmond Hills, NY
Dr. J. K. Valiūnas, Southampton, NY

V. Vebeliūnas, Richmond Hill, NY
V. Vidugiris, P.E. Palos Verdes, CA
A. Vitėnas, Holmdel, NJ
J. Vitėnas, Oxon Hill, MD
M. Volodka, Downers Grove, IL
S. Waitek, Brentwood, CA
A. Yutz, Munhall, PA
E. Žiaušys, Amsterdam, NY

*“Lietuvių Dienų” garbės
prenumeratorių skelbiame tie, kurie
kasmet prisijūnia po 35 dol.*

“Lietuvių Dienų” žurnalui paremti aukojo:

Po 500 dol.: Lietuvių Fondas
Po 100 dol.: Prel. J. Kucingis, Giedra
Gudauskienė
Po 75 dol.: Romas Dovydaitis
Po 50 dol.: Bernardas Brazdžionis, SLA per
Povilą Dargį
Po 40 dol.: Paulius Aras
Po 35 dol.: Charles Sarpalis
Po 30 dol.: P. Bernota, p. Gumbelevičius,
P. Gylys, E. Sinkys
Po 25 dol.: E. Antanaitis, M. Shalins, L.
Tumas
Po 20 dol.: A. Galdikas, I. Goddard, R.
Janowska, Fr. M. Kirkilas, C. A. Laucius, C.
Žaliūnas
Po 18 dol.: K. Savickus
Po 15 dol.: S. Augonis, P. Gauronskas
Po 10 dol.: S. Jankauskas, B. Kasakaitis, C.
Kulas, E. Lengnikas, Z. Milūnas, E.
Pamataitis, L. Reivydas, J. Salys, M. Šimkus,
A. Skiparis, E. Wasilewski
Po 5 dol.: J. Agurkis, J. Augustinius, A.
Bimbiris, E. Butkus, J. Dekeris, P. Dovydaitis,
A. Drangunevičius, P. Kausteklis, P. Kaziu-
konis, dr. S. Kazlauskas, A. Kuolas, Lietuvių
Namų skaitykla, Toronto, A. Matulionis, L.
Medelis, A. Milaknis, A. Milūnas, V. Šaras,
F. Sidzikauskas, O. Simonaitis, L. Vansaus-
kienė, Rev. T. Žiūraitis, OP.

*Už aukas visiems nuoširdžiai dėkojame
Redakcija*

NAUJOS KNYGOS

“Beržas už lango” — Dalilos Mackialienės.
Romanas, 324 pusl. Kaina 10 dol. Išleido “Nida”
Londone.

Juozo Keliuočio “Dangus nusidažo raudonai” —
pirmosios tremties memuarai : Laisvę praradus”.
Išleido “Į Laisvę” fondas, Čikagoje. 360 pusl.,
kaina 12 dol.

Maironis. Nuo Birutės kalno. Poema.

Iliustravo ir viršelį piešė dail. **Ada
Korsakaitė—Sutkuvienė.** Išleido mecenatai. 64
psl. Kaina 5 dol. Gaunama “Lietuvių Dienų”
redakcijoje, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Ca.
90029, Tel. (213) 664-2910

Tai pirmą kartą lietuvių kalba atspausdintas mūsų
didžiojo dainiaus Maironio praėjusiame šimtme-
tyje lenkiškai parašytas kūrinys, kurį į lietuvių
kalbą išvertė poetas **Faustas Kirša.** Redagavo,
įžangos žodį parašė ir spaudai paruošė Bernardas
Brazdžionis.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LIETUVIŲ DIENOS

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Chicago, Ill.—"Patria", "Gifts International", "Parama", "Marginiai"

Cleveland, Ohio—Andrius Mackevičius

Detroit, Mich.—St. Anthony's Parish Library

Los Angeles—P. Domkus

Rochester, N.Y.—A. Sabalis

Waterbury, Conn.—"Spauda"

Woodhaven, N.Y.—"Romuva"

AUSTRALIJOJE

Lewisham — Msgr. P. Butkus

Norwood—K. Pocius

Adelaide, Edwardstown—A. Kubilius

Melbourne-St. Kilda—F. Sodaitis

Mirren, S.A.—J. Rupinskas

KANADOJE

London, Ont.—A. Puteris

Toronto, Ont.—V. Aušrotas, A. Kuolas, St. Prapas

Montreal, Que.—P. Rudinskas

(Parish Library)

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS

LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM

Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.

VLADAS GILYS, pirmininkas

Programų koordinatorius

HENRIKAS BAJALIS

207 N. Windsor Blvd.

Los Angeles, CA 90004

Tel.: (213) 467-6467

HOLLYWOOD

Vokiečių Maisto ir Delikatesų krautuvė

5126 Hollywood Blvd., Los Angeles, CA 90029

Puikios dešros—Fred Reich ir Vienos skanumynai

Duona—German and Lithuanian Bakery

Alus, vynas, kosmetikos reikmenys. Įvairūs dalykai dovanoms, kristalas.

Šalti užkandžiai baliams ir šeimos šventėms.

Atidaryta: ant.-ketv. nuo 9-6, penkt. 9-7, šešt. 9-5.

Sekm. ir pirm. —uždaryta. Tel.: (213) 663-4747

Krautuvę perėmė nauji savininkai.

BALTIC BAKERY

ANKŲ ŠEIMA — savininkai

4627 S. Hermitage, Chicago, IL 60629—Telef. (212) LA 3-1510

— ir —

2616 W. 69th St., Cicago, IL 60629—telef. (312) 737-6734

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis

PRAŠOME!

Pagal savo išgales aukoti TAUTOS FONDUI

savo uždaviniais vykdyti Lietuvos Laisvės Išdui—laisvajai Lietuvai padėti atsistatyti, 6-šiomis kalbomis ELTOS informacijoms leisti, radijo transliacijoms į okupuotą Lietuvą finansuoti ir politiniams kaliniams gelbėti. Nepamirškite tam tikrą procentą ir savo testamentą įrašyti:

Non-profit, Tax Exempt Corporation

LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION

P.O. Box 21073, Woodhaven, NY 11421

AMERIKOS BALSAS (VOICE OF AMERICA)

Rytinė laida 6 val. 15 min. ryto Lietuvos laiku (10:15 vakaro Vašingtone) 31, 38, 42, ir 49 metrų bangomis.

Pirmoji vakarinė laida 18 val vakaro Lietuvos laiku (10 val. ryto Vašingtone) 20, 25 ir 31 metrų bangomis.

Antroji vakarinė laida 20 val. vakaro Lietuvos laiku (12 val. vidurdienį Vašingtone) 14, 15, 20 ir 25 metrų bangomis.

Šie laikai vasaros metu. Žiemos metu tiek Lietuvoje, tiek Vašingtone reikia laikrodį atsukti vieną valandą.

VOICE OF AMERICA

Lithuanian Service
Washington, D.C. 20547

BALTIMORE, MD.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima sekmadienio rytais nuo

10:30 iki 11:00

WBMD—750 Kilocycles

Šios programos vedėjai:

Albert J. Juškus—4515 Wilmslow Rd.

Baltimore, MD 21210 Tel. 366-4515

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.

Baltimore, MD 21227 Tel.: 242-1779

CHICAGO, IL.

"Lithuanian-American Radio"

—Amerikos Lietuvių Radijo—

Sekmadieniais

nuo 7 val. iki 8 val. ryto

iš WCEV stoties 1450 AM banga

Programos vedėjai:

Anatolijus Šlutas

Anglų kalbos skyrelio:

Frances Šlutienė

2646 W. 71st. St., Chicago, IL 60629

Tel.: (312) 778-2100

LOS FELIZ

BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo Valanda

LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais

9-10:00 ryto iš WCAV-FM 98

Petras Viščinis, vedėjas

173 Arthur St., Brockton, MA 02402

Telefonas: (617) 586-7209

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA

TĖVYNĖS GARSAI

Girdima sekmadieniais 6:00-7:00 val. vak.

Stotis WCPN, banga FM 90.3

Vedėjas—Juozas Stempužis

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio

44121

Telefonas: (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas—Lithuanian Voice

WCAR—1090 BANGA LIVONIA

Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto

Visais programos reikalais kreiptis:

KAZYS GOGELIS

13436 Garfield, Detroit, MI 48239

Telef.: 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIO VAL.

WPON — 1460 AM

Pirmadieniais ir penktadieniais nuo 3-4 val.

vak.

Programos ved. Algis Zaparackas

Bendradarbiai: Ant. Zaparackas, Algis

Lapšys, Edv. Skiotys.

2222 Franklin Rd.

Bloomfield Hills, MI 48013

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė

WRYM—840 AM

Kiekvieną sekm. 4:30-5:30 val. p.p.

Programos vedėjas A.Dragūnevičius

132 Wellington Dr., Farmington, CT 06032

Tel.: (203) 677-8567

Pranešėjai:

Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir

Longinas Kapeckas

įzd. Alis Simonaitis

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio

8:30 val vakaro

Visos laidos iš tos pačios stoties

WCEV 1450 AM banga

Programos vedėja:

Kazė Brazdžionytė

511 SO. NOLTON AVE.

WILLOW SPRINGS, IL 60480

tel.: (312) 839-2511

HOT SPRINGS, ARK.

LITHUANIAN BROADCASTING SPA

'LEISKIT Į TĖVYNĘ'

PROGRAM DIRECTOR

SALOMEJA ŠMAIŽIENĖ

PROGRAM EVERY SUNDAY — 7:00 A.M.

KIXT AM 1420

204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71913

Res. Telephone (501) 321-9641

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in

Pittsburgh, Pennsylvania

Pittsburgh, PA — WPIT—730 kc.

sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.

PROGRAMOS VEDĖJAI:

Povilas ir Gertrude Dargiai

Visais reikalais kreiptis:

2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

NEW YORK - NEW JERSEY

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki 10 v. ryto iš WNWK stoties 105.9 FM banga

ROMAS KEZYS

217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364

Telefonas: (718) 229-9134

"LIETUVOS ATSIMINIMAI" radijo val.

girdima kas ketvirt. iš WNYM stoties

New Yorke, nuo 7-8 v.v. 1330 AM banga

Taip pat klausykite "Music of Lithuania"

programos kas pirmadienį nuo 6 iki 7 v. v.

iš Setono Hall universiteto stoties

89.5 FM — banga

Direktorius — dr. Jokubas J. Stukas

234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060

Tel.: (201) 753-5636

ROCHESTER, NEW YORK

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto

stotis WZZI-FM 91.5 mc

IŠLAIKO LIETUVIŲ RADIO KLUBAS

Klubo valdyba: Al Gečas, pirm., R.

Kiršteinis, vicepirm., J. Krokytė, sekr.,

Rūta Ilgūnaitė, įzd., L. Laukaitienė, narė

320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės radijo valanda

"LIETUVOS PRISIMINIMAI"

Sekmadieniais nuo 8:00 iki 8:45 v. ryto

WWCO — 1240 AM

Vedėjas: ANTANAS PALIULIS

33 Chipman St., Waterbury, CT 06708

tel.: (203) 756-1874

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. 30 min.

CFMB stotis — Banga 1410

Programos vedėjas L. Stankevičius

1053 Cr. Albanel, Duverney, P.Q., Canada

Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30 iki 2:00 val. po pietų

Visos programos transliuojamos iš

Toronto stoties CHIN, banga 100.7 FM

Programos vedėja:

Violeta Simanavičiūtė-Laurinavičienė

51 Patricia Di., Toronto, Ont. M4C 5K2,

Can.

Telefonas: (416) 690-3416

ROMA, ITALIJA

ROMOS RADIJAS

Transliuojamas kasdien nuo 20 val. 50 min.

iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku

41.15 ir 50.34 metrų bangomis

Vedėjas; Dr. J. Gailius

Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIJA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje

Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku

ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku

Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų

Vedėjas: Kun. V. Kaziūnas

Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio

CITTA DEL VATICANO

Jurgis Juodytė

LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS

NEW YORK - NEW YORK
PREMIERAS

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

AMERIKOS BALSAI
VOICE OF AMERICA

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.

1940 m. rugsėjo 1 d.
LITUVIŲ RADIJO PROGRAMOS
1940 m. rugsėjo 1 d.